

ŠVIETIMO NAUJIENOS

INFORMACINIS LEIDINYS

RUGPJŪTIS

2013' 7/329

Joniškio žemės ūkio mokykloje vyko tarptautinis skulptorių pleneras

15

D. Udrakio suolelis „Žuvis“

Plenero dalyviai iš Lenkijos Konino miesto

Skulptorių vadovas K. Krasauskas ažuolą paverė amatininkų globėjo šv. Juozapo siluetu

Vasaros seminaras Šilutėje

5

Mokosi Kaliningrado srities pedagogai

**Meilės Lukšienės
100-osios gimimo metinės**
UNESCO minima sukaktis

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Paroda keliaus per Lietuvą

Kilnojamoji paroda „Švietimo istorikei ir reformos iniciatorei Meilei Lukšienei – 100“ yra vienas iš renginių, skirtų UNESCO minimai sukaččiai: 100-osioms M. Lukšienės gimimo metinėms. Šią parodą rengė Švietimo ir mokslo ministerija (Švietimo aprūpinimo centras) bei Lietuvos mokslų akademijos (LMA) Vrublevskių biblioteka. Parodoje panaudoti dokumentai iš Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių ir Retų spaudinių skyrių, M. Lukšienės šeimos, Antano Ališausko, Jūratės Burokaitės, Elenos Tervidytės archyvų. Parodą sudaro dešimt standų, apimančių M. Lukšienės (1913–2009) gyvenimą ir įvairiapusę veiklą.

Ši įžymi moteris buvo kilusi iš garsios visuomenės ir kultūrai nusipelnusios Janulaičių šeimos. Didžiausią įtaką M. Lukšienės asmenybės brendimui padarė jos tėvams Matjošaičiams artimos Čiurlionių, Zubovų, Žmuidzinavičių, Gučių, Urbšių šeimos. Pokariu M. Lukšienė tapo viena pirmųjų Jono Biliūno kūrybos tyrėjų. Apkaltinta nacionalizmo kurstymu tarp studentų, ji turėjo palikti Vilniaus universitetą.

Dirbdama Mokyklų mokslinio tyrimo institute (nuo 1973 m. – Pedagogikos institute), M. Lukšienė tyrė XVIII a. Lietuvoje vykdytą pirmąją švietimo reformą. Antrosios švietimo reformos etapus tarpukario Lietuvoje 1918–1940 m. M. Lukšienė išgyveno pati. Įgyta patirtis ir žinios suformavo jos nuostatus trečiojoje atkurtos Lietuvos valstybės švietimo reformoje pabrėžti demokratinę ugdymo mintį, sąsajas su Vakarų Europos ugdymo teorijomis. M. Lukšienė tapo Lietuvos švietimo reformos iniciatore, idėjų pagrindėja ir veiksmų varikliu. 2004 m. ji buvo apdovanota vienu iš prestižiškiausių UNESCO apdovanojimų – Jano Amoso Komenijaus medaliu, kuris skiriamas švietimo teoretikams ir praktikams, ypač nusipelnusiems švietimo raidai.

Rasa SPERSKIENĖ

LMA Vrublevskių bibliotekos mokslo darbuotoja,
parodos rengėja

F391-681 7v

Meilytė

F391-681 6v

1917 m. Voronežas. Su mama

F391 666

Vilniaus Kunigaikštienės Birutės gimnazijos absolventės su auklėtoja M. Lukšiene.
1943 m. gegužės 24 d.

F391-681 9v

M. Lukšienė ir Kazys Lukšas. Vilniaus universiteto dėstytojai

F391-681 4

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Steigiamojo
suvažiavimo I posėdžio pirmininkaujantieji
Justinas Marcinkevičius ir M. Lukšienė.
Vilnius, 1988 m. spalio 22 d.

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyriaus nuotraukos

Gerbiami mokytojai, švietimo darbuotojai,

*vėl atverčiame Rugsejo 1-osios puslapį ir
pasitinkame šią šventę nusiteikę žengti naujų
ieškojimų ir atradimų keliu. Tegu jis būna
sėkmingas visiems: juo einantiems,
lydintiems, vedantiems.*

*Mokykla padeda vaikams tiesti savo gyvenimo
kelius, padeda jaunam žmogui augti, tapti laisvam,
savarankiškam. Labai svarbu, kad gyvendami
žinių, technologijų, sparčios kaitos ir globalizacijos
pasaulyje išlaikytume ir mokiniams perduotume
esmines vertybes: atsakomybę už save ir esančiuosius
šalia, drąsą daryti gerus darbus, kilnumą,
pagarbą savo Tėvynei.*

*Mieli mokytojai, Jūs kas rugsėjį mokotės naujų
vardų ir ieškote rakto į šimtus širdžių – ir į tų,
kurios trokšta keisti pasaulį, ir į tų, kurios siekia
mažiau. Linkiu kantrybės, energijos ir iškvepimo
Jūsų darbe. Linkiu skubioje šių dienų kasdienybėje
išsaugoti Jūsų profesinį pašaukimą pastebėti
gerumo, talento, atkaklumo daigus,
padėti jiems stiebtis ir skleistis.*

*Tegul šie mokslo metai visai švietimo
bendruomenei būna prasmingo bendradarbiavimo
ir augimo laikas.*

Nuoširdžiai

*Švietimo ir mokslo ministras
prof. Dainius Pavauskis*

Šiame numeryje:

Meilės Lukšienės 100-osioms
gimimo metinėms

2

Paroda keliaus per Lietuvą

4-5

Švietimo ir mokslo ministras
prof. Dainius Pavauskis:
švietimo stiprybė – jame
dirbantys žmonės

6-7

Unikali veikla

Metų mokytojai

8-9

Išsipildžiusi vaikystės
svajonė...

10

Pirmoko pasas

Vilniaus geto atminimo metams

11

Istorinės atminties kelias
skatina keistis ir keisti

Muziejų edukacija

12-13

Jie gyveno šalia mūsų...

Profesinis mokymas

14

„Jaunojo apdailininko 2013“
konkursas

Susipažinkime – asociacijos

16-17

Muzika niekada nesibaigs...

Iš redakcijos pašto

19

Švietimo ir mokslo ministras prof. Dainius Pavalkis: švietimo stiprybė – jame dirbantys žmonės

Ministro atsakymai „Švietimo naujienoms“

Šis pusmetis pažymėtas Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai ženklu. Vilniuje vyksta daug Europos Sąjungos šalių ministrų, atstovų pasitarimų įvairių sričių klausimais. Kas aktualaus svarstoma Lietuvos švietimui?

Visoje Europoje aktualijos yra labai panašios. Ne tik Lietuvoje rengiama per daug teisininkų, tačiau trūksta inžinierių ar aukštos kvalifikacijos darbininkų. Ne tik mes susiduriame su mažėjančio mokinių raštingumo iššūkiu ar profesionalių švietimo vadybininkų pritraukimu į mokyklas. Problemos labai panašios, todėl kartu bandome rasti geriausius sprendimus.

Lietuva pirmininkavimo ES Tarybai laikotarpiu pasirinko keletą svarbiausių švietimo srities prioritetų: tai aukštojo mokslo tarptautiskumas, lyderystė švietime, profesinio mokymo atvirumo skatinimas bei partnerystės tarp švietimo ir darbo sričių stiprinimas. Taip pat bus diskutuojama apie sparčiai populiarėjantį skaitmeninį mokymąsi ir atvirus mokymosi išteklius. Šis klausimas labiau susijęs su aukštuoju mokslu, konkrečiai – su konkurencija įprastoms studijoms universitetuose ir kolegijose, kai žmogus gali studijuoti neišeidamas iš namų ir visiškai nemokamai. Šis nuotolinis mokymas pamažu žengia ir į bendrąjį ugdymą, suteikdamas ir naujų galimybių, ir keldamas labai daug klausimų: kokybės, mokytojų parengimo, autorių teisių, mokymo ir studijų programų kalbos.

Švietimas keičiasi, ypač dėl spartaus informacinių technologijų tobulėjimo. Svarbu ne bėgti pokyčiams įkandin, mėginant juos suvaldyti, o suteikti aiškią ir į pažangą orientuotą kryptį.

Kokią esminę kryptį numato atnaujinta Valsytinė švietimo 2013–2022 m. strategija, kurios projektą rudens sesijoje svarstys Seimas?

Strategijoje pažymima, kad jos sėkmė priklausys nuo švietimo sistemos pajėgumo pritraukti dirbti gabiausius, energingiausius žmones, galinčius perteikti savo patirtį kitiems. Apie lyderystę švietime, jos įtaką švietimo kokybei pastaruoju metu kalba visos ES šalys, šia tema Vil-

niuje rugsėjį rengiama didžiulė tarptautinė konferencija. Tyrimai rodo, kad tinkama lyderystė mokinių pasiekimus lemia net 27 procentais.

Ir nors dažniausiai lyderystė priskiriama mokyklos vadovams, išties tai turėtų būti visiems pedagogams būdingas bruožas, nes mokytojas yra tas, kuris eina priekyje, uždega kitus, yra kūrybiškas ir iniciatyvus. Ne laukiantis instrukcijų, kaip ir ko mokyti, o pats styguojantis mokymą pagal savo mokinių gebėjimus, poreikius, polinkius. Tokius mokytojus nori matyti mūsų vaikai.

Dalis pedagogų ir mokyklų vadovų taip ir dirba. Tačiau neretai pasigendame ugdymo kokybės, tai rodo ir tarptautiniai mokinių pasiekimų tyrimai. Vaikų motyvacija mažta, nes jiems mokytis neįdomu, nes šiai kartai nebetinka kai kurie senieji mokymo metodai ir priemonės, kokie tik ankstesnės kartoms. Kvalifikacijos tobulinimas turi būti savaime mokymo veiklos dalis. Be to, mokytojai, mokyklai reikia suteikti ir daugiau realios laisvės organizuojant ugdymą, inovatyvumui skleistis: strategijoje keliamas ir toks uždavinys.

Švietimo sistemos stiprybė yra joje dirbantys žmonės. Jei mes gebėsime pritraukti ir išlaikyti gabiausius, darbščiausius, mūsų švietimas bus tikrai aukšto lygio.

Dažnai sakoma: mokėkite gerus atlyginimus ir mokyklose dirbs patys geriausi aukštųjų mokyklų absolventai.

Nenoriu spekuliuoti atlyginimų tema, nes kiekvienas žino, kiek jis uždirba ir koks yra algos vidurkis Lietuvoje. Mokytojo darbas išties yra sudėtingas ir labai svarbus mūsų visuomenei, todėl siekiu,

kad būtų padidintas R koeficientas, nuo kurio priklauso pedagogų algos dydis. Ministerija yra parengusi Mokinio krepšelio metodikos pakeitimo projektą, kurio pagrindinis tikslas – užtikrinti, kad dėl mažėjančio mokinių skaičiaus atsilaisvinančios krepšelio lėšos liktų švietime, o ne būtų gražinamos į biudžetą. Tai leistų ne tik didinti algas, bet ir išlaikyti mažesnes mokyklas, penktadaliu padidinti psichologinių pedagoginių tarnybų finansavimą.

2013–2022 m. strategijos projekte numatyta didinti ikimokyklinio ugdymo aprėptį ir neformaliojo vaikų švietimo prieinamumą. Esame iškėlę tikslą, kad iki 2022 m. visi mokiniai lankytų vienokius ar kitokius būrelius. Tai vėl atsiremia į pinigų. Tačiau į švietimą investuojanti šalis investuoja į savo ateities sėkmę – tikiu, kad dėliodami kitų metų biudžetą Ministrų kabinetas ir Seimas tai išgirs ir pirmą kartą per kelerius metus švietimui skiriama dalis nebus mažinama.

Mokinių mažėja apie 20 tūkst. per metus. Tai įspūdingi skaičiai. Skaičiuojant labai bendrai, turėtų nelikti tiek mokyklų, kiek jų turi keli šalies rajonai kartu sudėjus. Be darbo lieka ir mokytojai...

Su mokinių mažėjimo tendencija – didesne ar mažesne – susiduria beveik visos Europos šalys. Sprendimai yra skirtingi. Galima mokyklas stambinti, galima mėginti išsaugoti. Mes renkames antrąjį kelią, ypač gyvenvietėse. Nes mokykla yra ir kultūros židinys, bendruomenės centras. Ji gali veikti ir kaip daugiaviečio centro dalis – svarbu, kad švietimas kaime būtų gyvas. Ministerija parengė naują mokyklų tinklo kūrimo taisyklių projektą, kuriame numatyti mažesni reikalavimai

dėl klasių komplektų vyresnėse klasėse, laisvesnės klasių jungimo galimybės 5–8 kl. koncentre.

Mokytojų taip pat mažėja, tik ne tokio-
mis proporcijomis, kaip mokinių. Lietu-
voje vienam mokytojui tenkančių mokinių
skaičius yra vienas pačių žemiausių Euro-
poje: aštuoni mokiniai vienam mokytojui,
o, pavyzdžiui, Jungtinėje Karalystėje –
septyniolika. Klausimas: ar blogai, kad
pagal šį rodiklį esame vieni paskutiniųjų?
Sakyčiau, ne. Tik turime užtikrinti tinkamą
ugdymo kokybę ir mažose, atokiose mo-
kyklose, kad ją baigusieji galėtų sėkmingai
tęsti aukštesnės pakopos mokslus.

**Ugdymo kokybei nacionaliniu lygiu vertinti
kol kas turime dvi pagrindines priemones: vals-
tybinius brandos egzaminus ir tarptautinius
mokinių pasiekimų tyrimus. Ar to pakanka?
Esate išsakę minčių dėl mokinių testavimo ir
žemesnėse klasėse.**

Nacionalinis egzaminų centras šį pa-
vasarį atliko standartizuotus ketvirtokų
pasiekimų testus tose mokyklose, kurios
sutiko tai daryti. Svarbu tai priimti ne
kaip kontrolės priemonę, o kaip galimybę
tobulinti ugdymo programas, metodikas,
ugdymo organizavimą, mokyklų mikrokli-
matą. Kad kažką sistemingai ir protingai
keistume, reikia aiškiai matyti, kas yra
negerai – neužtenka kliauti tik nuomo-
nėmis ar emocijomis, juo labiau kad jos
yra skirtingos. Kartu šie testai būtų ir tam

tikras paskatinimas vaikams atsakingiau
pažiūrėti į savo mokymąsi, tėvams – ga-
limybė gauti objektyvią informaciją apie
vaiko pasiekimus, o mokytojams iš šalies
įvertinti savo darbo rezultatus.

Taigi testai pamažu ateis į mokyklas,
tik ne kaip gąsdinimo, o kaip pagalbos
priemonė. Mokykla, žinodama, kaip jai
sekasi visų mokyklų kontekste, kokios
yra jos silpnosios vietos, gaus konkrečią,
jos poreikius atitinkančią mokytojų kva-
lifikacijos tobulinimo pagalbą.

**Kokių permainų, naujovių švietimo bendruo-
menė gali tikėtis šiais mokslo metais?**

Man atrodo, kad labiausiai žmonės ilgisi
stabilumo, ramaus, sutelkto darbo. To aš
ir tikiuosi ateinančiais metais. Tai nereiš-
kia sąstingio. Kiti metai bus skirti aiškiai
numatyti, sudėlioti švietimo kokybės ge-
rinimo kryptis. Turėsime aiškų priemonių
planą, pagrįstą finansiniais ištekliais.

Kalbėdamas apie Valstybinę švietimo
strategiją užsiminiau apie didesnių galių
suteikimą pačioms mokykloms ir jų stei-
gėjams organizuojant ugdymą. Niekas
iš „centro“ nuotoliniu būdu nekilstels
kokybės visose kaimų ir miestų mokyk-
lose. Tai gali padaryti tik pati mokykla,
įvertinusi vietos bendruomenės poreikius
ir padedama savivaldybės administracijos,
ministerijos, Ugdymo plėtotės centro ar
kitų įstaigų. Mokykla pati turėtų pasirengti

mokytojų kvalifikacijos tobulinimo, koky-
bės gerinimo planą, kuriam įgyvendinti
būtų skiriami atitinkami ištekliai.

Profesiniame mokyme dėmesį nukreip-
sime į praktinio mokymo stiprinimą.
Gamybinė praktika įmonėse turėtų su-
daryti dar daugiau mokymo laiko nei iki
šiول. Investuosime į profesijos mokytojų
mokymus ir kvalifikacijos tobulinimą,
bus atnaujinamos profesinio mokymo
programos ir siūloma didesnė mokymosi
formų įvairovė.

Aukštajame moksle pereinama prie
absolventų karjeros stebėsenos: kur įsi-
darbina, ar pagal specialybę dirba bai-
gusieji konkrečios mokyklos konkrečią
studijų programą. Tuomet bus aišku, kiek
ko vertos studijos programos ir ar verta
valstybės lėšomis jas finansuoti. Be abejo,
tai ilgas procesas. Bet jau šiemet valstybė
pradėjo reguliuoti priėmimą į aukštąsias
mokyklas, kitais metais jis tik griežtės.
Aukštosios mokyklos turi rengti tokius
specialistus, kurių reikia šalies ūkiui, o ne
kepti diplomuotus bedarbius.

Apibendrinamas norėčiau pasakyti,
kad kokybė visose švietimo grandyse –
toks pagrindinis mano tikslas ne tik šiais
mokslo metais, bet ir visos kadencijos
laikotarpiu. Šiam tikslui įgyvendinti bus
panaudota ir 2014–2020 m. ES fondų
parama.

Ačiū už pokalbį.

Šių metų brandos egzaminų sesija buvo dosni šimtukų

Nacionalinis egzaminų centras (NEC)
teigia, kad šimtukų padvigubėjo. Nuo
ankstesnių metų sesijų ši skyrėsi dviem
reikšmingomis naujovėmis: pirmą kartą
surengtu bendru lietuvių kalbos ir lite-
ratūros brandos egzaminu visų mokyklų
abiturientams neatsižvelgiant į mokomąją
kalbą ir kriteriniu egzaminų vertinimu.

„Šiais metais pirmą kartą nuo valstybi-
nių egzaminų įvedimo pradžios kiekvieno
mokinio pasiekimai buvo vertinami pagal
iš anksto nustatytus kriterijus, o ne lygi-
nant visų laikiusiųjų rezultatus tarpusa-
vyje, kaip anksčiau. Patiems geriausiems
mokiniais nebereikėjo tarpusavyje kon-
kuruoti dėl aukščiausių pažymių: juos ga-
vo visi, puikiai atlikę egzaminų užduotis.
Pirmą kartą taikytas kriterinis egzaminų
vertinimo būdas buvo palankesnis moki-
niams, ypač puikiai besimokantiems“, –
teigia švietimo ir mokslo ministras Dai-
nius Pavalkis.

Iš viso aukščiausia – 100 balų – įverti-
nimą gavo daugiau nei 1,5 tūkst. mokinių.

Šiemet keturi abiturientai šimtukais išlaikė
po penkis egzaminus, pernai tokių pasie-
kimų nebuvo. Visus egzaminus išlaikė
daugiau nei 90 proc. abiturientų.

Gerus rezultatus parodė laikiusieji vals-
tybinių lietuvių kalbos ir literatūros brandos
egzaminą. Pirmą kartą surengtą bendrą
egzaminą išlaikė panašius skaičius mo-
kinių tiek iš mokyklų lietuvių, tiek iš
mokyklų tautinių mažumų mokomąja kal-
ba: 90,19 proc. abiturientų, kurie mokėsi
mokyklose lietuvių mokomąja kalba, ir
88,83 proc. besimokusių mokyklose tau-
tinių mažumų kalbomis. Dalis mokinių iš
mokyklų tautinių mažumų mokomosiomis
kalbomis parašė didesnės apimties raši-
nius, nei jiems buvo nustatyta. Specialis-
tai atliks išsamią darbų analizę, įvertins
egzamino rezultatus ir pateiks išvadas bei
siūlymus dėl 2014 m. lietuvių kalbos ir
literatūros brandos egzamino programos
ir vertinimo normų.

Daugiausia kandidatų neišlaikė informa-
cinių technologijų egzamino – 17,5 proc.

NEC atliko užduoties ir rezultatų statis-
tinę analizę. Beveik trečdalis egzamino
neišlaikiusiųjų pirmojo mokslo metų pus-
mečio informacinių technologijų dalyko
įvertinimai buvo nuo 3 iki 6. O 100 balų
įvertinimus gavusių kandidatų įvertinimai
pirmajame mokslo metų pusmetyje buvo
9 arba 10.

Nepriklausomi informacinių technolo-
gijų dalyko specialistai patvirtino, kad eg-
zamino struktūra, užduočių tipai ir turinys
atitinka egzamino programą.

Pasak NEC direktorės Saulės Vingelienės,
šiemet išplėstos galimybės kandida-
tams NEC duomenų bazėje susipažinti su
savo atliktais ir nuskenuotais valstybinių
brandos egzamino darbais. Pernai bu-
vo galima susipažinti su anglų kalbos ir
geografijos, šiemet – ir su kitų užsienio
kalbų, matematikos, chemijos, biologijos,
fizikos, istorijos darbais.

Brandos egzaminus šiemet laikė dau-
giau nei 38 tūkst. kandidatų.

ŠMM Komunikacijos skyrius

Unikali veikla

*Savarankiškumas ir atsakingumas – viena iš švietimo pirmenybių. Tokia nuostata ryški ir žymios lietuvių mokslininkės literatūrologės **Meilės Lukšienės** darbuose. M. Lukšienė – idealistinio pasiaukojimo tautos švietimo idėjai pavyzdys. Vertingiausia tokia švietimo veikla, kai vyrauja ne pelno, asmeninės naudos siekimas, o visuomenei reikalingi darbai. Ši tendencija – dar visai neišnykus ir šiandien.*

ŽALIA TYLA

Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakultetas įsikūręs miesto pakraštyje, Naujosios Vilnios mikrorajone, žalios tylos prieglobstyje. Pedagogų profesija – ypatinga. Vaikas be mokytojo pagalbos, jo skleidžiamos šviesos minties, nuoširdžios dvasinės šilumos ir meilės vargu bau ar suras tikrąjį kelią... Galime apgaudinėti save, kitus ir šaukti, kad mokytojo nebereikia, kad pedagogai žaloja vaikus. Tobuliasias kompiuteris niekada negalės atsistoti priešais mokinių klasę ar mokinį ir prabilti iš širdies į širdį, kaip ir kunigo niekuomet nepakeis robotas...

*Fakulteto dekanė **Irena KAUPIENĖ** sutiko pasidalyti mintimis apie institucijos atliekamus reikšmingus darbus, studentų ir pedagogų laimėjimus bei rūpesčius.*

Unikali šio fakulteto studijų programa, atrodo, nepastebimai įsipynti į nuostabią M. Lukšienės šypseną, įamžintą nuotraukose...

KALBA – DALYKAS IR INSTRUMENTAS

Kaip Jus veikia šiandienė situacija, kai pedagogų rengti lyg ir nebereikia, nes pasiūla viršija paklausą?

Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakultetas atsidūrė tarp verslo, vadybos, ekonomikos ir panašių dalykų. Tarp kitų fakultetų Pedagogikos fakultetas – išskirtinis. Čia materialinės naudos labai sunku tikėtis – tai vienas aspektas. Kitas aspektas – santykis su žmogumi. Jis – kitoks. Ten, kur pinigai, kur pelnas, – dvasingumo mažiau. Pedagogika vėlgi yra ta sritis, kuri su pinigais menkai susijusi. Be dvasingumo, be kilnumo, be altruizmo, be pagarbos žmogui, be artimo meilės įstatymo mokytojas neįsivaizduojamas. Mano nuomone, šiomis pedagogo savybėmis galime didžiulėti. Laimei, nemaža dalis jaunimo kaip svarbiausios savo vertybės nesirenka pinigų... Ar mes reikalingi? Manychiau, mūsų stiprybė – praktinis mokytojų parengimas. Praktikus noriai priima mokyklos, darželiai, kitos švietimo įstaigos. Seniai esame užmezgę ryšius su ugdymo įstaigomis, bendradarbiaujame, neretai suinteresuotas šalis sukviečiame prie apskritojo stalo. Mes teikiame pagalbą įvairioms švietimo įstaigoms, jos atsilygina tuo pačiu. Įsidarbina apie 90 proc. baigusiųjų studijas. Mūsų absolventai nelaukia eilės darbo biržoje. Edukologi-

jos universitetas ir mes – tarsi varžovai, konkurentai, bet iš tikrųjų taip nėra. Kai reikėjo persitvarkyti, rengti naujas programas, kolegijos buvo novatorės ir išsiveržė į priekį. Universitetai labiau laikosi akademinio profilio, kolegijos – praktinio. Visiems užtenka vietos po saule...

Kaip apibūdintumėte jaunimą, kuris renka Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakulteto studijų programas?

Maždaug pusė pas mus studijuojančiųjų yra iš Vilniaus krašto. Kiti – iš įvairių Lietuvos vietų. Pernai ir užpernai iš visų šalies kolegijų, rengiančių pedagogus, mes pasirinko daugiausia abiturientų. Gal išsiskiriame dar tuo, kad mes renkasi nemažas būrys stojančiųjų, baigusių nelietuviškas Vilniaus regiono mokyklas (lenkų, rusų). Šie studentai, suprantama, turi keblumų dėl lietuvių kalbos mokėjimo. Tikriausiai šiame regione lietuvių kalbai skiriama pernelyg mažai dėmesio. Dalis kitakalbių, stojančių į Pedagogikos fakultetą, reikia pripažinti, nepasirengę būti mokytojais. Pedagogui kalba yra labai svarbus instrumentas. Deja, vienas kitas – ne masiškai – dėl kalbos sunkumų turi palikti fakultetą. Lietuvių kalba įrašyta tarp laisvai pasirinkamųjų dalykų ir studijuojantieji gali papildomai jos mokytis, tobulinti kalbinius gebėjimus. Suprantama, vienodai svarbūs ir kiti dalykai, tačiau mokyklose jie dėstomi lietuvių kalba...

Šiuo metu Pedagogikos fakultete mokosi šiek tiek mažiau nei 500 būsimųjų pedagogų.

Studentai apgyvendinami bendrabučiuose. Visiems vietų pakanka.

Kurią iš Jūsų fakulteto siūlomų programų dažniausiai renka mokiniai?

Filologijos katedra kuruoja gestų kalbos studijų programą. Pedagogikos-psichologijos katedra – ikimokyklinio ugdymo pedagogiką ir socialinę pedagogiką. Ugdymo technologijų – pradinio ugdymo pedagogiką. Vienareikšmiškai ir kategoriškai teigti sudėtinga, nes pedagogika ir psichologija integruotos į visas programas. Todėl pedagogikos-psichologijos programa tapusi svarbiausia mūsų fakultete.

MIKLŪS PIRŠTAI, BET NE VAGIS...

Jūs vieninteliai Lietuvoje rengiate gestų kalbos vertėjus. Kas Jus paskatino imtis nepelningos veiklos? Ar pasiteisino šis sprendimas?

Specialistus pagal studijų programą „Lietuvių gestų kalba“ pradėjome rengti 2002 m. rugsėjo 1-ąją, gavę finansinę paramą iš Europos Sąjungos. Tai buvo iššūkis mums: neturėjome nei specialistų, nei reikalingos bazės, nei patirties. Po dešimties veiklos metų mes – kitokie. Dabar jau kompetentingi, aiškus rytdienos matymas, sukaupta reikšminga patirtis. Anuo metu šis projektas buvo naujovė. Šios

veiklos imtis pasiūlė Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM), įvertinusi mūsų intelektualius išteklius ir kitas galimybes. Bendradarbiaudami su ŠMM, Surdologijos centru, Kurčiųjų draugija labai greitai gavome užsakymą, parengėme studijų programą, be didelių trukdžių ją pasitvirtinome. Šios studijų programos unikalumą lemia tai, kad ji yra vienintelė Lietuvoje. Jokia kita aukštoji mokykla tokios studijų programos neturi. Tai vienas aspektas. Kitas aspektas – paskaitos metu dirba du dėstytojai: vienas – profesinių dalykų ar modulių specialistas, kitas – gestų kalbos vertėjas.

Gestų kalbos vertėjų centrai vis prašo naujų specialistų...

Ar neišgąsdino sudėtinga programa ir atsakomybė?

Iš šios veiklos mes pinigėlių tikrai neužsidirbome ir materialinės naudos neturime. Gestų kalbos studijų programa yra brangi, nes dvigubina išlaidas – skiriama daug valandų moduliams, kur vienu metu dirba du dėstytojai. Apie 70 proc. studijų programos dalykų skaidoma į pogrupius. Kiekviename pogrupyje taip pat kartu dėsto du pedagogai. Visa tai labai kelia studijų programos kainą. Turime dvi specializuotas auditorijas su kompiuteriais, vaizdo kameromis. Studentai gali save stebėti, gestus matyti ekrane ir šitaip mokytis. 2002 m. itin daug dėmesio buvo skiriama neįgaliųjų integracijai į visuomenę. Tai ir paskatino kurti šią studijų programą. Ji buvo labai reikalinga, bet jokių būdu – ne pelninga. Studijų programa ypač rūpinosi kurčiųjų bendruomenę. Ėmėmės visuomenei reikalingos veiklos, nesvarstydami, ar ji bus pelninga. Buvo me gerokai jaunesni, iššūkius sutikome išskėstomis rankomis...

Kodėl jauni žmonės renkasi mažai žinomą, galbūt ne itin populiarią profesiją? Ar kiekvienam tinka ši profesija?

2002 m. ir vėliau į šią programą buvo didesni nei dabar konkursai. Manychiau, todėl, kad tai – tam tikras iššūkis, savotiška naujovė, poreikis. Pastaruoju metu konkursas į gestų kalbos studijas sumažėjęs, kaip, beje, ir į kitas studijų programas, dėl jaunimo emigracijos ir kitų priežasčių. Dabar šias studijas dažniau renkasi jauni žmonės, kurių aplinkoje yra laukiančiųjų panašios pagalbos. Daugiausia studentų nubyra pirmame kurse. Pasirinkusieji šią studijų programą turi pasižymėti pirštų miklumu, jautrumu ir klusnumu. Tad dalis studentų, supratusių, kad „nesusikalba“ su savo pirštais ir negalės „palaužti“ jų užsispyrimo, traukiasi iš gestų kalbos vertėjų studijų.

Sėkmingai peržengėte rizikos slenkstį...

Buvo rizikinga. Tikrai daug ko nežinojome – nei studijų programos apimties, nei jos struktūros, nei turinio. Turėjome paisyti bendrųjų reikalavimų, kurie apibrėžė studijų programų rengimą. Naujos profesijos – gestų kalbos – specialistų savo fakultete neturėjome. Pradžioje, galima teigti, kvietėmės savamokslius dėstytojus, gestų kalbos specialistus (Mantrimą Danielių, Andrių Barisevičių) iš Surdologijos centro. Šie dėstytojai padėjo rengti svarbiausią gestų kalbos studijų programos dalį, kuri susijusi su profesija, kaip antai: tekstotyra, gestų kalba, vertimų teorija ir praktika bei kt. Nemenkai prisidėjo tuometis Vilniaus apskrities gestų kalbos vertėjų centras. Stažuotis vyko į Suomiją, Daniją, Norvegiją ir kitas šalis. Ir pas mus važiavo dėstytojai iš Norvegijos, Suomijos ir kt. šalių. Dirbo du dėstytojų srautai iš užsienio. Jie mokė mūsų šalies gestų kalbos mokytojus ir kitus dėstytojus, kurie organizuodavo praktiką, pačius praktikus, vertėjus iš centrų. Šiuo metu jau turime ir savo doktorantą, kurio disertacijos tema susijusi su gestų kalbos vertimais. Pastaruoju metu „Gestų kalbos“ studijų programos pavadinimas pakeistas į „Gestų kalbos vertimą“, nes faktiškai rengiame vertėjus. Šios specialybės studentai – tarpininkai tarp kurčiųjų ir kalbančiųjų. Per dešimt metų parengėme 130 specialistų. Rizikos slenkstį padėjo įveikti nuoseklus ir atkaklus darbas...

Ar absolventai noriai vyksta į mažesnius miestus, rajonų centrus?

Kai bendraujame su gestų kalbos vertėjų centrais, jie apgailestauja, kad absolventai labiau renkasi Vilnių, nenoriai vyksta į nuošalesnį gestų kalbos vertėjų centrą. Baigiantis mokslo metams, prieš diplomų įteikimą, mums tarsi ir priekaiš-

taujama, kodėl nepaskiriame, neprivertčiame įsidarbinti kitame mieste ar rajono centre. Tačiau darbo vietos pasirinkimas – kiekvieno specialisto asmeninis reikalas. Esame parengę per šimtą specialistų, bet jų trūksta, jie laukiami. Ne visi baigusieji studijas, reikia pripažinti, dirba pagal specialybę.

Naujesiems mokslo metams numatome priimti 25 naujus mokinius studijuoti gestų kalbos vertėjo specialybės.

MOKYTOJŲ MOKYMAS

Papasakokite apie naująjį projektą...

Dėl naujojo projekto „Pedagogikos fakulteto ryšių su socialiniais partneriais stiprinimas, suteikiant gestų kalbos mokytojams kvalifikaciją“ įgyvendinimo sutartis pasirašyta šių metų pradžioje. Per dvejus metus truksiantį projektą bus parengta 40 jau dirbančių gestų kalbos mokytojų iš visos šalies. Formuojama tikslinė grupė mokytojų, kurie, įgiję mokytojo kvalifikaciją, dirba kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų centruose, mokyklose, švietimo įstaigose, bet neturi gestų kalbos mokytojo kvalifikacijos. Projekto esmė – profesinė pagalba dirbantiems pedagogams. Šiai grupei dėstys Vilniaus kolegijos ir užsienio šalių dėstytojai. Projektas didelės apimties, susijęs su ankstesne mūsų programa (2005 m.). Kadangi anksčiau gestų kalbos mokytojų niekas nerengė, kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų centruose dirbo tam nepasirengę mokytojai. Neturėdami bazinio išsilavinimo šie pedagogai negalėjo tobulinti kvalifikacijos, siekti, pavyzdžiui, vyresniojo mokytojo, metodininko, eksperto vardo ir pan. Bendradarbiauti su kurčiųjų visuomene ir su ŠMM parengėme projektą ir gavome finansavimą.

Kas Jums kelia nerimą, kas Jus liūdina, džiugina?

Teritorijos šienavimas – nemažas rūpestis vasarą, nes stinga priemonių ir lėšų... Džiaugiamės, kad išugdėme dar vieną būrį darbščių mokytojų, kurie rugsėjį su jaunatvišku entuziazmu pravers Lietuvos ugdymo įstaigų duris ir tars svarbų žodį smalsiems vaikučiams...

Liūdna, kad mažėja studentų. Širdį skauda dėl mokytojo prestižo visuomenėje šiandien: dėl pačių mokytojų statuso, dėl neadekvačių kaltinimų mokytojams, dėl pedagogų rengimo, dėl priėmimo į pedagogines studijas skaičiaus ribojimo. Pasigirsta kalbų, kad mokytojų parengta pakankamai. Tikrovė yra kitokia. Ikimokyklinio ugdymo specialistų, pavyzdžiui, Vilniuje trūksta. Dažnai sulaukiame šių ugdymo įstaigų vadovų prašymų pasiūlyti specialistą ar studentą.

Ateitis taip pat ne be grėsmių dėl madingo nesibaigiančio įstaigų jungimo...

Mūsų inf.

Paskaita. Daina verčiama į gestų kalbą

Išsipildžiusi vaikystės svajonė...

*Visada maniau, kad mokytojas turi būti pareigingas, kūrybingas, kruopštus, išmanantis dėsotą dalyką ir kartu nebijantis naujovių, o svarbiausia, mokantis dirbti su vaikais. Kėdainių „Ryto“ pagrindinės mokyklos pradinį klasių mokytoja ekspertė, Metų mokytoja **Rasa RUGELIENĖ** mano nuostatas patvirtino su kaupu. Kviečiu susipažinti su šia vietoje nenustygstančia ir tobulumo viršūnių nuolatos siekiančia moterimi.*

Praėjo jau keletas mėnesių nuo Metų mokytojų paskelbimo, sakykite, ar ja tapus, kas nors pasikeitė?

Oliveris Vendelis Holmsas yra pasakęs „Šiame pasaulyje svarbiausia ne tai, kur stovime, o kuria kryptimi judame.“ Todėl ir suteiktas garbingas Metų mokytojo vardas įpareigoja mane nesustoti vietoje, judėti į priekį, tobulėti, keistis, mokytis. Suprantu, kad turiu dalytis ir savo gerą darbo patirtimi, skleisti ją spaudoje, per seminarus. Tačiau mano, kaip mokytojos, gyvenime tarsi niekas ir nepasikeitė. Kasdienybė – pasiruošimas pamokoms, nuoširdus bendravimas su mokiniais ir jų tėveliais, kolegomis.

Kaip pasirinkote mokytojo specialybę? Gal tai ir buvo Jūsų svajonė?

Apie mokytojo profesiją svajoju nuo mažų dienų. Šeimoje buvo puikus pavyzdys – teta, dirbanti pradinį klasių mokytoja. Vyresnėse klasėse dar buvo kilę minčių rinktis gydytojos profesiją, tačiau po tam tikrų pasvarstymų pasirinkau mokytojavimą. Svajonė išsipildė... Šiandien džiaugiuosi matydama spindinčias pirmokėlių akis...

Kaip tapote mokytoja eksperte?

Visada domėjausi švietimo naujovėmis, aktyviai dalyvavau įvairiuose projektuose respublikos pradinį klasių mokytojams, noriai dalijausi gerą darbo patirtimi, vėdžiau atviras pamokas, seminarus, kartu su kitomis autorėmis parengėme pradinį klasių matematikos vadovėlių kompleksus 3 ir 4 klasei, tapau švietimo konsultante. Ši mano veikla neliko nepastebėta Kėdainių rajono savivaldybės Švietimo skyriaus specialistės Zitės Januškevičienės, kuruojančios pradinį ugdymą, tad ji ir paskatino siekti aukščiausios – pradinį klasių mokytojo eksperto – kvalifikacinės kategorijos. Mano veiklą įvertino, tapau pirmąja pradinį klasių mokytoja eksperte rajone.

Ką apskritai manote apie mokytojo vietą dabartinėje švietimo sistemoje?

Aplink save tenka matyti nemažai nepasitikinčių, pavargusių nuo nuolatinės konkurencijos dėl darbo vietos, nežinomybės dėl ateities, aptarinėjančių prastęjančią

mokinių motyvaciją, išgyvenančių dėl mažėjančio tėvėlių aktyvumo mokytojų. Tačiau jokios nesėkmės ar sunkumai neturėtų būti kliūtis siekiant profesionalumo. Šiandieninis mokytojas, kuris nori išlikti autoritetu ir vaikų, ir tėvų akyse, turi nuolat ieškoti, išbandyti naujoves, didinti savo patirtį. Labai svarbu mokytojui būti pastebėtam, įvertintam. Tai skatina nuleisti rankų, judėti pirmyn, aktyviai veikti. Visuomenės mes nepakeisime, tačiau gerą nuomonę apie save, kaip mokytoją profesionalą, galima išsikovoti tik darbu ir nuoširdžiu bendravimu. Mokytojo darbe turėtų likti kuo mažiau pesimizmo.

Esate ne tik mokytoja, bet ir vadovėlių sudarytoja, seminarų organizatorė, konsultantė ir pan., kaip viską suspėjate?

Mėgstu planuoti savo veiklą. Sudėliuju darbus pagal svarbą, terminus. Aišku, pirmiausia atlieku tai, kas būtina mokytojui: pasiruošimas pamokoms, sąsiuvininių taisyms, bendravimas ir bendradarbiavimas su mokiniais ir jų tėveliais, metodinė veikla (darbas grupėse) mokykloje. Tiems „kitiems“ darbams lieka vakarai, savaitgaliai ir atostogos. Jau neįsivaizduoju savęs neturinčios jokių papildomų veiklų ir darbų. Vieniems pasibaigus, pati

ieškau naujos papildomos veiklos. Visa ši veikla taip pat prisideda prie mano profesinio tobulėjimo. Vedant seminarus, tenka bendrauti ir dalytis gerą darbo patirtimi su visos respublikos mokytojais. Taip ir pats atsinaujini, patobulini tam tikras kompetencijas. Mokytojo knygas ir testus sutikau rašyti, nes norėjosi išbandyti save visiškai kitoje veikloje. Bendradarbiaudama su „Šviesos“ leidyklos komanda (projektų vadove, redaktorėmis) igijau daug patirties metodinių leidinių kūrimo, skaitmeninio turinio (aktyviųjų pamokų) srityje. Kai pats visa tai išbandai, kitomis akimis pamatai ir įvertini, kiek daug darbo, laiko, žmogiškųjų išteklių reikia norint išleisti leidinį ar metodinę priemonę.

Ar Jūsų užtenka šeimai?

Nors darbų daug, tačiau visada svarbiausia man buvo ir bus šeima (sūnus, vyras, tėvai). Kad ir kaip būnu užsiėmusi,

Per gyvenimą su šypsena. Ji – mokytojos R. Rugelienės nuolatinė palydovė ir šventė, ir darbe

tačiau visada stengiuosi rasti laiko pokalbiams, susėdimui prie pietų ar vakarienės stalo, vasaros atostogoms (pailsėti vyksta visi kartu). Esu dėkinga jiems už supratingumą ir palaikymą.

Teikiate siūlymus ir dėl gabių vaikų ugdymo, pasidalykite, kaip Jums sekasi?

Ilgą laiką daugiau dėmesio buvo skiriama mokymosi sunkumų turintiems vaikams, o gabieji buvo tarsi palikti nušalyje. Aišku, tai priklausė nuo mokytojo. Aš visada stengiausi skatinti gabiuosius, įtraukti juos į projektinę veiklą, raginau dalyvauti respublikiniuose konkursuose. Per pamokas taip pat numatydavau veiklą, užduotis gabesniems mokiniams. Džiugu, kad šiuo metu jau kiekvienoje mokykloje yra parengti gabių mokinių ugdymo priemonių planai, naujame ugdymo plane numatytos valandos mokinių poreikiams tenkinti. Kiekviena mokykla gali pasirinkti, kaip tikslingai jas panaudoti. Mokytojams trūksta metodinių rekomendacijų, patarimų, kaip gabius vaikus atpažinti ir laiku pakreipti jų gabumus tinkama linkme. Gal pradinį klasių mokytojai galėtų tarpusavyje daugiau dalytis savo patirtimi ugdant gabiuosius, gal net galėtume sukurti specialią interneto svetainę, kurioje būtų skelbiamos sukurtos priemonės, aprašomos sėkmės.

Įvertinkite save, kaip mokytoją.

Kaip mokytoja esu nuolat besimokanti, planuojanti savo veiklą, atliekanti darbą iki galo, mėgstanti pajuokauti, reikli, todėl ir iš savo mokinių tikiuosi atsakomybės, motyvacijos, stropumo, kūrybiškumo, kritinio mąstymo.

Jūsų mokiniai – dar tik besiformuojančios asmenybės, kaip suprantate, ką jiems turite duoti?

Pradinį klasių mokytojas – mokinio pagrindų (pamatų) formuotojas. Labai svarbu jau nuo pat pirmos klasės ugdyti kompetencijas, reikalingas tolesniame gyvenime. Niekur nedingsi, turi išmokyti rašyti, skaityti, skaičiuoti, tačiau manau, kad daug svarbiau patarti vaikui, kur įgytas žinias pritaikyti gyvenime, paaiškinti, kam jam viso to reikės, išmokyti bendrauti ir bendradarbiauti, spręsti problemas, kritiškai mąstyti.

Jeigu galėtumėte rinktis iš naujo, ar eitumėte kitu keliu?

Dabar, kai jau 20 metų dirbu pradinį klasių mokytoja, net neabejoju, kad pasirinkčiau tą patį kelią. Kiek daug teigiamų emocijų tenka patirti šiame darbe!

Kokių ateities planų dar turite?

Ką tik leidyklai atidaviau naują leidinį „Riešuto testai 1 klasei“, vasarą baigsiu kurti pirmą interaktyvią matematikos mokytojo knygą 1 klasei. Tai taip pat išbandymas, nes iki šiol teko kurti popierinius mokytojo knygų variantus. Interaktyvios mokytojo knygos skiriasi tuo, kad mokytojas gali pats jas „auginti“ (papildyti savomis mintimis, nuorodomis, vertinimo būdais ir formomis, numatyti diferencijavimo ir individualizavimo galimybes pamokoje ir kt.). Naujoji „Riešuto“ mokytojo knyga bus patogi dar ir tuo, kad mokytojas galės ne tik atsispausdinti reikiamus knygos puslapius (su atlikta savo pataisa ar be jos), bet ir išsisaugoti papildymus. Dar viena nauja veikla – skaitmeninio tu-

rinio kūrimas pradinį klasių mokytojams (tai bendras Ugdymo plėtotės centro ir UAB „Edukacinių sistemų“ projektas). Jau 2014 m. pradinį klasių mokytojai galės ugdymo procese naudoti naujus mokomuosius objektus.

Kada Jums būna sunkiausia?

Sunkiausia būna, kai gaišti daug laiko, rašai komentarus mokinių sąsiuvinuose, pasiekimų knygelėse, elektroniniame dienynė ir pamatai, kad kai kuriems tėveliams visai neįdomu tos mano „rašliavos“. Tada pagalvoju, kad tą laiką, kurį sugaišau, geriau būčiau skyrusi sava šeimai. Bet ir toliau kantriai dirbu, tikėdamasi, kad gal kada nors pavyks „prisibelsti“ į abejingųjų savo vaikams duris. Sunku būna dar ir tada, kai tenka atsisveikinti su savo mokiniais ketvirtoje klasėje. Jauti didžiulę atsakomybę už jų tolesnę sėkmę, gaila būna išsiskirti.

Jūsų kasdienybė – kokia ji?

Mokytojo darbas tęsiasi ir namuose. Laisvalaikio lieka nedaug. Tačiau, kai norisi atsikvėpti ir padaryti pertraukėlę, mėgstu gaminti valgyti. Virtuvėje taip pat improvizuoju. Smagu paimti į rankas knygą, pažiūrėti filmą. Vasarą kartu su šeima stengiamės aplankyti įvairias užsienio šalis, ne tik pailsėti, bet ir susipažinti su kitų šalių kultūra.

Kas Jus labiausiai skatina veikti?

Esu smalsi, domiuosi naujovėmis, noriu jas išbandyti praktiškai. Todėl ir ieškau, kaip dar galėčiau patobulinti savo kompetencijas. Prieš šesetą metų susižavėjau informacinėmis komunikacinėmis technologijomis, „susirgau“ šia liga, todėl domiuosi naujovėmis, technologijų pritaikymu mokykloje. Klasėje jau turiu *Promethean* interaktyvią lentą, todėl ieškau patarimų ir pati kuriu įvairias pateiktas *ActivInspire* programa. Visada smagu pamatyti ar išgirsti, kad dirbai ne veltui.

PIRMA MINTIS...

Aš... esu moteris, mama, žmona, dukra, mokytoja.
Vaikai... didžiausias stebuklas Žemėje.
Mokykla... antrieji namai, kuriuose gera.
Kūryba... sparnai, skatinantys veikti.
Svajonės... pati geriausia ta, kuri išsipildo.
Šeima... užuovėja, ramybės uostas.
Poilsis... būtinybė kiekvienam žmogui.
Žmonės... jie yra aplink mus, mes be jų – niekas.
Kelias... kuo jame daugiau posūkių, tuo jis ilgesnis, bet kartu ir įdomesnis.

Dėkoju už malonų bendravimą.

Aušra ŽIDŽIŪNIENĖ

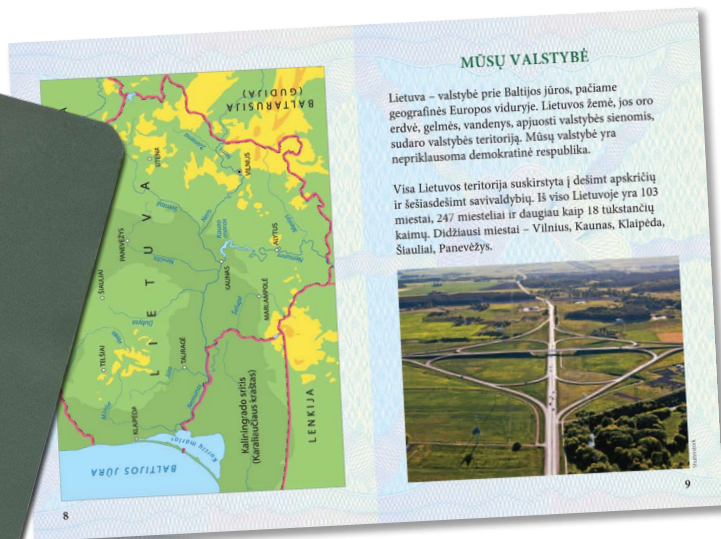

Pirmoko pasas

Šių mokslo metų rugsėjį beveik 30 tūkstančių pirmokų pradės kelionę po mokslo ir žinių pasaulį. „Šioje kelionėje būk smalsus, drąsus ir klausiantis. Tave visada lydės Tavo mokytojai. Linkiu Tau užaugti laimingu, išsilavinusiu, savo Tėvynę branginančiu Lietuvos piliečiu.“ Tokiais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro prof. Dainiaus Pavalkio padrąsinančiais žodžiais, įrašytais pirmuosiuose Lietuvos pirmoko paso puslapiuose, pasitinkame pirmą kartą mokyklos slenksį peržengusį mokinį.

Lietuvos pirmoko pasas – garbinga valstybės dovana – bus įteiktas kiekvienam mažajam Lietuvos piliečiui, pažinimo kelionę pradedančiam mūsų ir svečios šalies mokykloje.

Egidija NAUSĖDIENĖ
ŠMM Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus vyresn. specialistė

Tegu primins

Mokslo ir žinių dienos šventė Vašingtono Kristijono Donelaičio lituanistinėje mokykloje šį rugsėjį bus kaip niekad ypatinga. Sveikinsime pirmokėlius įteikdami jiems Lietuvos pirmoko pasus. Tai Lietuvos valstybės dovana visiems šalies pirmokėliams. Aš pagalvoju, o kodėl to nepadarius mūsų pirmokėliams. Juk nesvarbu, kad gyvename ir mokomės lietuvių kalbos, istorijos, papročių ir tradicijų toli nuo tėvynės. Tikiuosi, kad ši simbolinė dovanelė sustiprins ne tik pirmokėlių, bet ir jų tėvelių, mokytojų ryšį su Lietuva. Tai tik dar vienas žingsnelis, priminsiantis mums visiems, kas mes ir iš kur esame kilę. Tegu tai bus paskatinimas mums visiems prisiminti ir pasikalbėti apie pareigą ir atsakomybę Lietuvai, mokyklai, šeimai ir draugams. Tegu Pirmoko pasas mums primins, kad turime didžiulius lietuvių kalba, istorija ir kultūra, kad tai yra mūsų pareiga ir atsakomybė perduoti visa tai savo vaikams ir vaikaičiams. Aš tikiu, kad Pirmoko pasas taps gražia mūsų mokyklėlės tradicija. Nuostabios šventės proga sveikinu visus mokinukus, mokytojus ir tėvelius!

Jūratė BUJANAUSKAS
Vašingtono Kristijono Donelaičio lituanistinės m-klos direktorė

Istorinės atminties kelias skatina keistis ir keisti

Mintys po seminaro

Pati seminaro tema „Istorinė atmintis – raktas į pilietinę visuomenę“ leido ir prisiminti istorinius faktus, ir pasigilinti į lietuvių bei žydų santykius istorinėje perspektyvoje, į totalitarinių režimų suvokimą ir vertinimą, į JAV ambasados įgyvendinamą švietimo apie Holokaustą programą, totalitarizmą ir jo atspindžius Lietuvoje. Seminaro dalyviams buvo sudarytos sąlygos dalyvauti apskritojo stalo diskusijoje apie istorinę atmintį ir modernios asmenybės ugdymą Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Diskusijoje istorikai Egidijus Aleksandravičius ir Šarūnas Liekis vaizdžiai analizavo Lietuvos visuomenės santykių su istorija, su skaudžiais istoriniais įvykiais. Prof. E. Aleksandravičius patarė, kad mes, mokyklų vadovai ir mokytojai, turime skatinti mokinius bendrauti su istorijos liudininkais, kurių, deja, vis mažėja. Pasak E. Aleksandravičiaus, „protėvių, senelių ar tėvų asmeniniai pasakojimai yra tiek pat vertingi, kiek ir vadovėlio tekstas, ir tai yra raktas į gilesnį istorijos suvokimą“.

Kaip vykusios diskusijos tęsinys buvo sudaryta proga pamatyti Kauno kamerinio teatro spektaklį „Hitleris ir Hitleris“. Spektaklyje vaizdžiai parodytas asmenybės vaidmuo kuriant totalitarinę valstybę ir manipuliuojant tos valstybės piliečiais. Vakare restorane „Grėjaus namas“ galėjome paragauti tradicinių žydų patiekalų.

Antroji diena buvo daugiau diskusinio, patirties sklaidos ir pažintinio turinio. Visus žavėjo Vilniaus universiteto istoriko doc. dr. Algirdo Jakubčionio paskaita apie totalitarizmą. Lektorius pateikė istoriją ir politiką grindžiamų, su praeities realijomis siejamų samprotavimų, vieniems kėlusią šypsenas, kitus nugramzdinusius į apmąstymų rimtį dėl sąsajų su dabartimi: valdžią kritikuoti gali tik psichinis ligonis; tikslo būtina siekti prievarta, nes liaudis nesupranta, koks geras laukia gyvenimas, todėl ir reikia ją atvesti į laimę. Arba – atmesti seną kultūrą ir sukurti naują, tik ar galima sukurti visuomenę, kuri neturi nieko bendra su praeitimi, ir kt. Aišku, tai tik teiginiai iš konteksto, bet jų aiškinimas buvo prasmingas ir taiklus. Auditorijai kilo daug klausimų, daug diskutuota. Istorikas dr. Arūnas Bubnys dar kartą priminė Holokausto tragedijos Lietuvoje priežastis bei etapus. Istorikas pabrėžė, kad prieš Antrąjį pasaulinį karą Lietuvoje gyveno

E. Aleksandravičius ir Š. Liekis

208 tūkst. žydų, iš kurių per Holokaustą (1941–1944 m.) buvo nužudyta apie 92–95 proc.

Tarptautinės komisijos švietimo programų koordinatorė, seminaro moderatorė Ingrida Vilkienė pateikė įdomių veiklų pavyzdžių iš tų šalies mokyklų, kurios yra įkūrusios TUC. I. Vilkienė ne tik parodė mokyklų patirtis, bet pasiūlė galimybių stiprinti ir plėtoti partnerystę vykdant bendrus projektus. Konkrečia Kėdainių krašto muziejaus veiklos patirtimi pasidalijo muziejaus direktorius Rimantas Žirgulis, pristatydamas 2011 m. įgyvendintą idėją – surinkti nužudytų Kėdainių žydų vardus ir pavardes. Muziejaus direktorius pasakojo, kaip didelė dalis žuvusių kėdainiečių žydų vardų buvo parvežta iš Izraelyje, Jeruzalėje, įsikūrusio *Yad Vashem* instituto ir muziejaus, rodė naujai pastatyto paminklo žydų žūties vietoje nuotraukas. Ant paminklo iškalti vardai ir pavardės. Muziejaus direktorius pabrėžė, kad „svarbu puoselėti istorinę atmintį, svarbu įamžinti šalia gyvenusių bendrapiliečių atminimą mums bei ateinančioms kartoms“.

Apie įgyvendinamus istorinę atmintį puoselėjančius projektus pasakojo Panevėžio Margaritos Rimkevičaitės techninės mokyklos direktorius Tautvydas Anilionis, Kėdainių Šėtos gimnazijos direktorė Antanina Lukšienė, Klaipėdos

Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti iniciatyva Kėdainių daugiakultūriame centre surengtas dviejų dienų seminaras vadovams tų šalies mokyklų, kuriose įkurti Tolerancijos ugdymo centrai (TUC).

Gedminų pagrindinės mokyklos direktorius Aurelijus Liaudanskas.

Paskutinės seminaro valandos buvo skirtos Kėdainių senamiesčiui aplankyti, Krašto muziejui apžiūrėti. Apmąčius seminaro programą, lektorių išsakytus teiginius, daugeliui dalyvių gimė naujų idėjų kurti projektus mokyklų bendruomenėse, mokytis kartu, orientuotis į pilietinio mokymo gilinimą. Juolab kad gavome puikios patirties leidinių iš kitų mokyklų, atmintinių, vaizdinių priemonių.

Su seminaro medžiaga supažindinau savo mokyklos TUC vadovą,

Vakarienė Kėdainiuose. I. Vilkienė ir A. Pečiulytė pasakoja apie tradicinius litvakų – Lietuvos žydų patiekalus ir siūlo jų paskanauti

istorijos mokytoją Dainių Remeikį, centro tarybą, pedagogus. Vilius, kad šis perspektyvus pilietinio švietimo žiburėlis mokykloje neužges, nes jau įgyvendintas ne vienas vidaus projektas, susietas su krašto istorinėmis datomis, vykdomas šalies projektas „Kuriamės Respubliką“, rengtos edukacinės akcijos, kuriose dalyvavo mokiniai ir mokytojai. Grupė mokyklos atstovų šiemet dalyvavo respublikinėje konferencijoje Radviliškio Vaižganto progimnazijoje, pažymint Tarptautinę holokausto dieną. Mokyklą konsultaciniais pažintiniais klausimais yra aplankę Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti direktorius Ronaldas Račinskas ir koordinatorė I. Vilkienė.

Alma JOCIUVIENĖ
Kėdainių jaunimo m-klos direktorė

Jie gyveno šalia mūsų...

Tarptautinės muziejų tarybos Muziejų etikos kodeksas muziejų XXI a. apibrėžia kaip švietimo instituciją. Kiek švietėjiškos veiklos apskritai vykdo Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus?

K. R. Viena iš pagrindinių Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus misijų, greta su žydų istorija ir kultūra susijusių artefaktų, dokumentų rinkimo ir tinkamo jų saugojimo bei eksponavimo, ir yra švietimas, suprantamas plačiąja prasme. Iš esmės visa muziejaus, kaip institucijos, veikla orientuota į švietimą, į lankytojų edukaciją įvairiomis galimomis priemonėmis. Mūsų muziejaus švietėjiška veikla yra labai įvairiapusė: tai ne tik nuolatinės ir laikinos parodos iš muziejaus kolekcijų/rinkinių, atvežtinių – iš kitų Lietuvos bei užsienio muziejų, pagal kurias rengiame atitinkamas edukacines programas, bet ir mokomieji ar diskusiniai seminarai plačiai visuomenei ar tikslinėms grupėms (pvz., aukštųjų mokyklų dėstytojams istorikams) Holokausto istorijos Lietuvoje, žmogaus teisių temomis. Taip pat tai paskaitos, minėjimai aktualiais istorijos ar kultūros istorijos klausimais, filmų peržiūros (esame surengę bendradarbiaudami su ambasadomis čekų, amerikiečių kino vakarus), atitinkamos tematikos koncertai, susitikimai su kūrėjais (rašytojais, filmų režisieriais ir kt.). Daugumą švietėjiškų muziejaus projektų ir renginių įgyvendiname kartu su partneriais – užsienio šalių ambasadomis, kultūros centrais (ypač JAV, Prancūzijos, Austrijos, Lenkijos, Čekijos ir kt.). Šį rugsėjį atidarysime parodą, skirtą profesiniam žydų švietimui ir ugdymui Lietuvoje, jo istorijai, pagrįstą archyviniais dokumentais ir istorinėmis nuotraukomis. Tai kartu su partneriais (pasauline žydų švietimo organizacija World ORT ir Lietuvos centriniu valstybės archyvu) rengiama kilnojamoji paroda.

Ieškome patrauklių formų, kaip įtraukti jaunimą, moksleivius į Lietuvos žydų istorijos, Holokausto ir žmogaus teisių istorijos bei problematikos aktualijas. Dar viena labai svarbi mūsų muziejaus švietėjiškos veiklos sritis – žydų gelbėtojų atminimo įamžinimas. Šį darbą vykdo atskiras skyrius: jo darbuotojos renka ir tiria išgelbėtų ir gelbėjusių žmonių liudijimus, rašo dokumentais kruopščiai pagrįstas gelbėjimo istorijas, gelbėtojus teikia kasmetiniam apdovanojimui Žuvančiųjų gelbėjimo kryžiumi. Surinktoms istorijomis ir gausia vaizdine medžiaga pagrįsta ir 2009 m. muziejaus Tolerancijos centre atidaryta nuolatinė paroda „Išsigelbėjęs Lietuvos žydų vaikas pasakoja apie Šoa“ (visą parodos medžiagą galima rasti internete ad-

resu www.rescuedchild.lt). Ekspozicijos medžiagos pagrindą prieš dvejus metus kartu su Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) surengė nacionalinių moksleivių konkursą „Jie gyveno šalia mūsų“ žydų gelbėtojų, Pasaulio tautų teisulės Onos Šimaitės premijai laimėti. Konkurse dalyvavo 26 vidurinių mokyklų ir gimnazijų mokiniai iš įvairių Lietuvos miestų bei rajonų. Konkursui buvo pristatyti 48 individualūs ir septyni kolektyviniai darbai. Baigiamasis konkurso renginys ir laureatų apdovanojimas vyko jaučioje Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centro salėje – tai ištis buvo didelė ir šilta šventė.

Svarbus Žydų gelbėjimo ir atminimo įamžinimo skyriaus vykdomas švietėjiškas darbas yra dokumentinių filmų kūrimas pagal labiausiai neįtikėtinas išgelbėjimo istorijas. Jau esame sukūrę tris dokumentinius filmus, kuriais mielai dalijamės su įvairiomis Lietuvos mokyklomis.

Turite ir edukacinių programų mokiniams. Kokios jos? Kokia forma vyksta edukaciniai užsiėmimai?

A. B. Turime įvairių programų: vienos skirtos žydų kultūrai, kitos – žydų gyvenimo Lietuvoje tarpsniams. Su žydų kultūra mokinius supažindiname pasakodami apie kassavaitinį šventadienį – šabą – ir kalendorines žydų šventes, kurių kilmė ir papročiai labai skiriasi nuo lietuvių švenčių. Kalbėdami apie žydų gyvenimą Lietuvoje, įvardijame dvi pagrindines temas: prieškarinio gyvenimą (programa, skirta „štetlo“ – miestelio, kurio didelę gyventojų dalį sudarė žydai, kasdienybei) ir žydų likimą Antrojo pasaulinio karo metais. Programos formą lemia jos turinys. Per pamokėles, skirtas šventėms, vaikai ne tik išgirsta daug naujo, pamato susijusius su švente muziejaus eksponatus, bet ir patys susikuria tos šventės akcesuarus, paragauja tradicinių valgių, klausosi muzikos, žaidžia tradicinius žaidimus. Programos, skirtos vyresniųjų klasių mokiniams, forma kitokia. Jiems stengiamės pateikti kuo daugiau svarbių istorinių faktų, kurių vaikai neras vadovėliuose. Tai pasakojimai, iliustruoti dokumentais, nuotraukomis, ištraukomis iš dienoraščių ir prisiminimų, muziejaus eksponatais. Pagrindinės šių edukacinių programų formos – ekskursija ir prezentacija.

Pastebėjome, kad mokytojai, vesdami vaikus į muziejų, dažniausiai pageidauja programų apie Holokaustą. Na, o pačių vaikų labiausia pamėgta programa – „Kas slypi už kampuočių rašmenų?“ Čia vaikai

Šį kartą kviečiame į Valstybinį Vilniaus Gaono žydų muziejų. Kada ten lankėmės paskutinį kartą? Gal ir išvis nesilankėme? Bet čia tik retorinis klausimas. O palydės mus edukacinėje kelionėje po muziejų jo direktoriaus pavaduotoja muziejininkystei dr. **Kamilė RUPEIKAITĖ** (K. R.) ir edukologė bei Žydų gelbėjimo ir atminimo įamžinimo skyriaus muziejininkė **Ana BOGATYRIOVA** (A. B.).

susipažįsta su Lietuvoje vartotų žydų kalbų – hebrajų ir jidiš – istorija, skambesiu, rašmenimis, atranda šių kalbų pėdsakus lietuvių kalboje. Visa tai pateikiama, žinoma, žydų religijos, istorijos ir kultūros kontekste. Įdomiausia vaikams programos dalis – hebrajiškų žodžių skaitymas, suteikiantis džiaugsmo ir pasitikėjimo savimi. Įdomu, kad „paslaptį“ ženklus iššifruoti geriausiai sekasi pradinukams, o mokytojai su užduotimis susidoroja ne greičiau už juos!

Kaip galėtumėte apibūdinti, kas edukacinėse programose svarbiausia?

A. B. Pirmiausia – sudominti. Susidomėjęs lankytojas suklūsta, susimąsto, o vėliau ir pats ieško informacijos knygose ar internete. Lygiagretus uždavinys – sukelti empatiją, emocinę reakciją, siekti, kad vaikai bandytų suprasti kitos tautos žmonių mąstyseną, mėgintų išgyventi jų jausmus. Be emocinio skambesio žinios, įgytos mūsų muziejuje, tampa tik informacija apie abstrakčią tautinę grupę... Nors, be abejo, svarbu ir žinios – dauguma tikisi muziejuje jų pasisemti. Tačiau pirmą kartą atėjusiems lankytojams pateikiame tik svarbiausius žydų kultūros ir istorijos faktus: kada ir kaip žydai atsirado Lietuvoje, koks buvo jų vaidmuo krašto ekonomikoje, kokią religiją išpažįsta žydai, kokia šios religijos vieta ir svarba jų gyvenime, kiek žydų gyveno Lietuvoje anksčiau, kiek jų yra dabar ir kodėl jų liko tiek mažai...

Šie metai skirti Vilniaus geto atminimui. Kaip tai atsispindi švietėjiškose muziejaus veiklose?

A. B. 1941–1943 m., kai veikė Vilniaus getas, yra vienas iš svarbiausių Vilniaus žydų istorijos periodų, apie kurį mūsų muziejus primena nuolat – Holokausto ekspozicijoje Pamėnkalnio gatvėje (vadinamajame „Žaliajame name“), Panerių memoriale, Tolerancijos centro ekspozicijoje „Išsigelbėjęs Lietuvos žydų vaikas pasakoja apie Šoa“. 2011 ir 2012 m. Tolerancijos centre surengtos Vilniuje gimusių dailininkų Samuelio Bako ir Rafaelio Chwoleso parodos netiesiogiai buvo skirtos taip pat Vilniaus getui: visa S. Bako, išgelbėto Vilniaus geto vaiko, kūryba persmelkta gete išgyvento košmaro temos. R. Chwolesas, Vilniaus gete

netekęs artimųjų, metraštininko tikslumu savo drobėse ir piešiniuose po karo fikso savo tai, kas liko iš kadaise Lietuvoje klestėjusios žydų civilizacijos. Taigi tam tikra prasme mums kiekvienai metai yra Vilniaus geto metai, kiekviena diena – Vilniaus geto diena. Rugsėjis, kai minima geto likvidavimo diena, nestokojame lankytojų. Šiomet, kai minime Vilniaus geto likvidavimo 70-ąsias metines, jų tikimės dar daugiau, ta proga parengėme ir naujų programų. Viena iš jų – „Vaikystė su geltonu lopu“, skirta Vilniaus geto vaikams. Tai ištraukomis iš vaikų ir paauglių dienoraščių, prisiminimų lydimas chronologinis pasakojimas – nuo pirmųjų karo dienų iki geto likvidavimo. Į šią programą nuo metų pradžios pradėjome kviesti įvairaus amžiaus moksleivius ir sulaukėme didelio susidomėjimo. Prisisegę geltonas žvaigždes, jaunieji dalyviai sužino, kaip gyveno geto vaikai, kaip žaidė, ką valgė, kaip ir ko mokėsi, kuo džiaugėsi, apie ką svajojo, kokias netektis jiems teko patirti ir kokio likimo sulaukė jie patys. Vaikai išeina iš muziejaus sukręsti.

K. R. Minėdami Vilniaus geto atminimo metus, šiomet atnaujinsime nuolatinę Holokausto istorijai skirtą muziejaus ekspoziciją Pamėnkalnio gatvėje – kartu su šio sumanymo partneriais ir rėmėjais, VŠĮ „Šiaurės Jeruzalė“ namelio palėpėje įrengsime slėptuvę („maliną“) su atitinkama garso ir vaizdo instaliacija. Šiuo sumanymu siekiame ne tik didesnio atraktyvumo muziejaus lankytojams, bet ir kad lankytojai pajustų bent dalelę to, ką teko išgyventi nekaltai persekiojamiems, apimtiems didžiulės įtampos ir slapstytis turėjusiems žmonėms. Tai nebus jauki ir išpuoselėta vieta...

Švietėjiška veikla plačiąja prasme – muziejaus inicijuotas ir taip pat su VŠĮ „Šiaurės Jeruzalė“ įgyvendinamas sumanymas – paminklo pastatymas greitkelyje Kaunas–Vilnius ties Žiežmariais. Nuo 1942 m. iki 1944 m. pradžios Vievyje, Mijaugonyse ir Žiežmariuose veikė žydų priverstinio darbo stovyklos. Jose gyveno ir dirbo nuo kelių dešimčių iki kelių šimtų žydų iš Vilniaus geto. Pagrindinis darbas buvo greitkelio Vilnius–Kaunas ruožo Vievis–Žiežmariai tiesimas. Paminklu, kuris bus matomas ir važiuojant greitkelio, siekiame įamžinti ne itin plačiai žinomą faktą, kad vieną iš automagistralės ruožų tiesė kaliniai iš Vilniaus geto (nors minėtose priverstinio darbo stovyklose taip pat dirbo ir žydai iš Kauno geto). Tai irgi švietimas plačiąja prasme...

Itin reikšmingas darbas, kuriame mums nepaprastai svarbi ir reikalinga ŠMM parama – tai Panerių memorialo naujos koncepcijos kūrimas (kartu su Kultūros ministerija) ir lankytojų srautų organizavimas. Atnaujinus memorialą, bus reikalingas glaudus bendradarbiavimas

su ŠMM – siūlysiame, kad memorialo lankymas būtų privalomas mokinių ugdymo programose. Pertvarkytas, kiek įmanoma išsaugant vietos autentiškumą, memorialas ugdys pagarbą aukoms, puoselės jų atminimą ir ugdys atsakomybę kurti konstruktyvius santykius tarp žmonių, tautų, religijų...

Koks yra vertingiausias istorinis dokumentas muziejuje? Ar žinoma, kaip ir kam jį pavyko išsaugoti per karo žiaurumus?

A. B. Sunku nustatyti dokumento vertę. Man, kaip edukatorei, svarbūs ir vertingi tie dokumentai, kurie geriausiai padeda ir sudominti, ir sukelti emocinį atsaką, ir suteikti žinių. Šia prasme labai vertinga vienos iš Vilniaus žydų labdaros bendrųjų aktų knyga, vadinamasis „Pinkas“ (tokias knygas turėjo visos žydų bendruomenės) su jau minėto dailininko S. Bako, tuomet dešimtmečio vaiko, piešiniais. Ši knyga buvo pradėta sudarinėti taikioju metu, pateko į likviduotinių žydų dokumentų krūvą, geto entuziastų buvo išgelbėta nuo sunaikinimo ir pateko į mažojo geto kalinio – pradedančiojo dailininko rankas. Kartu su juo išgyveno gete baisumus ir buvo surasta žydų partizanų likvidavus HKP darbo stovyklą. Vienam šiam eksponatui būtų galima skirti visą užsiėmimą – ir jis neprailgtų. Teatleidžia muziejaus fondų specialistai, kurie nustato dokumentų vertę pagal kitus kriterijus, bet man vertingiausias yra šis „Pinkas“. Deja, dėl vietos stokos jis nėra nuolat eksponuojamas.

Kaip susidomėjusios mokyklos galėtų užmegzti ryšius su Valstybiniu Vilniaus Gaono žydų muziejumi?

A. B. Tereikia paskambinti vienu iš nurodytų mūsų svetainėje www.jmuseum.lt telefonų ar parašyti elektroninį laišką ir pranešti mums apie savo norą apsilankyti muziejuje.

Dėkoju.

Zina RIMGAILIENĖ

Apie žydų muziejus

Muziejus – kaip žydų kultūrą ir tradicijas puoselėjanti institucija – Lietuvoje turi senas tradicijas. Pirmasis muziejus Žydų senovės mėgėjų draugijos pastangomis Vilniuje įkurtas 1913 m. Veikė iki Pirmojo pasaulinio karo. 1919 m. žymaus žydų rašytojo Š. Anskio (Šolomo Zainvilo Rapoporto) pastangomis draugija buvo atgaivinta ir pavadinta Lietuvos ir Baltarusijos žydų istorijos ir etnografijos draugija. Atkurtas ir muziejus. Lenkijai užėmus Vilniaus kraštą, Žydų istorijos ir etnografijos draugija veikė Kaune. 1940 m. sovietų valdžia daug žydų organizacijų likvidavo, sustabdė žydų bendruomenės veiklas.

Karo metais žydų inteligentija net gete mąstė apie tautos kultūrinio ir istorinio paveldo išsaugojimą. Jam kaupti ir saugoti įsteigtas muziejus. 1944 m., išvadavus Vilnių, buvo atkurtas vienintelis visoje Sovietų Sąjungoje žydų muziejus. Jau 1944 m. vasarą čia ėmė dirbti į Vilnių grįžę žydai.

Lietuvos TSR Ministrų Taryba 1949 m. birželio 10 d. nutarimu reorganizavo, o iš tiesų – likvidavo Vilniaus žydų muziejų.

Kitas žydų muziejus Vilniuje įkurtas Žydų mokslo institute 1925 m. Šio muziejaus rinkinių pagrindą sudarė mirusios žinomos aktorės Ester Rochl Kaminskos asmeninis archyvas.

Dabartinis muziejus atkurtas Lietuvos Ministrų Tarybos potvarkiu 1989 m. Muziejaus rinkinių pagrindą sudaro 1991 m. Kauno M. K. Čiurlionio dailės muziejaus padovanoti išlikę Kauno žydų istorijos ir etnografijos draugijos eksponatai. 1997 m., minint Vilniaus Gaono 200-ąsias mirties metines, muziejus buvo pavadintas jo vardu.

Parengta pagal www.jmuseum.lt

„Jaunojo apdailininko 2013“ konkursas

Joniškio žemės ūkio mokykloje vyko ketvirtasis apdailininkų (statybininkų) tarptautinio profesinio meistriškumo konkursas „Jaunasis apdailininkas 2013“, skirtas mokyklos 25-mečiui.

Šiais metais mokykla sulaukė dalyvių iš Latvijos Apguldės profesinės mokyklos, Jelgavos technikum, Liepojos valstybinio technikum, taip pat iš Plungės technologijų ir verslo, Mažeikių politechnikos, Žeimelio žemės ūkio, Joniškėlio Igno Karpio žemės ūkio ir paslaugų mokyklų, Kėdainių profesinio rengimo centro. Konkurse dalyvavo ir organizatorės – Joniškio žemės ūkio mokyklos atstovai.

Užduotys šiemet jau trečią kartą buvo atliekamos bendrabučio koridoriuose. Konkurso dalyviai varžėsi sienų tinkavimo ir dažymo rungtyse. Paskutiniu teptuko potėpiu baigti renovuoti visi mokyklos bendrabučio koridoriai. Kol dalyviai atliko užduotis, juos lydintys profesijos mokytojai dalyvavo II „Elektra“ surengtame seminare apie dažų ir tinkavimo technologijos produkcijos naujoves.

Atidarant konkursą Joniškio žemės ūkio mokyklos direktorius Liudas Jonaitis pasidžiaugė sėkmingai besiklostančiais tarptautiniais santykiais bei draugyste ne tik su mokyklomis, bet ir su parlamento nariais. Direktorius dėkojo visų mokyklų direktoriams už mokiniams sudarytas galimybes atvykti į konkursą. Renginį rėmė UAB „Sakret LT“, aprūpinusi dekoratyviniu tinku, o dažais pasirūpino II „Elektra“ iš Vilkaviškio.

Joniškyje vyko Lietuvos Respublikos Seimo Tarpparlamentinių ryšių su Latvijos Respublika grupės ir Latvijos Respublikos Saeimos Tarpparlamentinių ryšių su Lietuva grupės susitikimas. Antrąją konkurso dieną ši delegacija ir Latvijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje Martinas Virsis (Mārtiņš Virsis) bei Lietuvos ir Latvijos bendradarbiavimo per sieną programos Jungtinio techninio sekretoriato vadovė Antra Jansone apsilankė Joniškio žemės ūkio mokykloje, apžiūrėjo konkurso dalyvių darbus, mokyklos mokymo bazę, susipažino su Lietuvos ir Latvijos vykdomais projektais. Svečiai taip pat dalyvavo apdovanojimo ceremonijoje. Latvijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje M. Virsis pasidžiaugė konkurso dalyvių darbo rezultatais, kaimyninių valstybių bendradarbiavimu.

Lietuvos Respublikos Seimo Tarpparlamentinių ryšių su Latvijos Respublika grupės pirmininkas Saulius Bucevičius kalbėjo apie dviem Europos Sąjungos valstybėms svarbų bendradarbiavimą, būsimus darbus, džiaugėsi Joniškio žemės

ūkio mokykloje rengiamais Lietuvos kaimui reikalingais darbuotojais.

Seimo narys Vitalijus Gailius už dalykinį ir kultūrinį bendradarbiavimą įteikė padėką Joniškio žemės ūkio mokyklos direktoriui L. Jonaičiui. Padėkos už konkurso organizavimą įteiktos direktoriaus pavaduotojui administracijos ir ūkio reikalams Mykolui Pečiukui, Profesinio mokymo skyriaus vedėjui Sauliui Dauparui, taip pat Joniškio latvių draugijos pirmininkei Natalijai Franskaitienei. Už pagalbą organizuojant konkursą padėkota ir rėmėjoms II „Elektra“ bei UAB „Sakret LT“.

Susumavus komisijos įvertinimus paaiškėjo konkurso prizininkai. Pirmąją vietą atlikę dekoratyvinio tinkavimo užduotį užėmė Kėdainių profesinio rengimo centro mokiniai Marius Rumbas ir Giedrius Ūsas, antroji vieta atiteko Apguldės profesinės mokyklos mokiniams Atvarui Koškinui (Atvars Koškins) ir Erikui Vorobjovui (Ēriks Vorobjovs), trečiąją vietą pelnė Kristas Balceris (Krusts Balceris) ir Artūras Druskinas (Arturs Druskins) iš Liepojos valstybinio technikum. Geriausio dažytojo kategorijoje pirmąją vietą iškovojo Laimdotas Tkačukas (Laimdota Tkačuks) iš Liepojos valstybinio technikum, antrąją vietą apdovanotas Andris Maksis iš Apguldės profesinės mokyklos, trečioji vieta įteikta Gintarui Vizgaudžiui iš Mažeikių politechnikos mokyklos.

Renginio pabaigoje S. Bucevičius Joniškio žemės ūkio mokyklos direktoriui L. Jonaičiui įteikė Seimo pirmininko Vydo Gedvilo padėkos raštą, kuriame sveikinama jos veikla ir dėkojama už rengiamus specialistus.

Joniškio žemės ūkio mokykloje jau kelinti metai įgyvendinami Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną 2007–2013 m. programos investiciniai projektai: „Savito identiteto pažinimas ir išsaugojimas per Žiemgalos krašto florą“ (2011–2012 m.), „Integruotos praktinio mokymo bazės statybininkams įrengimas Joniškio ir Apguldės profesinėse mokyklose“ (numatoma moderniai įrengti betonuotojų, dažytojų praktinio mokymo bazes Joniškyje ir plytelių klojėjų bazę Apguldėje), taip pat konkursas „Jaunasis apdailininkas 2013“. Šios veiklos parodo, kokie glaudūs gali būti dviejų kaimyninių valstybių dalykiniai ryšiai.

Dovilė JONAITYTĖ

Vaidos Baltaragytės nuotraukos

Gamta – gėrio versmė

Joniškyje vėl netilo čaižūs motorinių pjūklų garsai. Bet pranašavo jie ne kraštovaizdžio darymą, o neapsakomo grožio gimimą. Šimtmečiais kraštą puošę ąžuolai atgimė naujam gyvenimui. Šeštus metus iš eilės Joniškio žemės ūkio mokykloje birželio mėnesį vyko tarptautinis skulptorių pleneras „**Gamta – gėrio versmė 2013**“. Šiemet savo fantazijos vaisiais papuošti Joniškio apylinkės susirinko dešimt aukšarankių iš Lietuvos, Estijos ir Lenkijos. Šis pleneras tarsi miesto šventės šūkio „Joniškis – legendų ir pasakų miestas“ išraiška skulptūroje.

Miesto parką šiemet papuošė kaip niekad daug naujų darbų. Šiauliečių medžio meistrų Daliaus Žymanto skulptūros „Rotary – 10“ ir Jono Vaičekausko „Drugelio gimimas“ prieglobstį rado tarp vingiuotų Joniškio parko takelių. Svečių iš Lenkijos miesto Konino pasakiškos figūros taip pat atkeliauo džuginti mažųjų parko lankytojų. Mariušo Markievičiaus (Mariusz Markiewicz) „Ragana“ ir vienintelės plenero dalyvavusios moters skulptorės Elžbietos Matkovskos (Elzbieta Matkowska) išskaptuota pelkių baisūno „Šreko“ figūra ne kartą bus apkabinta, pačiupinėta ar pakalbinta mažųjų miesto gyventojų. Es-to Laurio Tamo (Lauri Tamm) skulptūra vaikams įvardyta kaip „Estijos dovana Joniškui“. Dar viena miela vietele vaikams Joniškio parke tapo žagariečio, jau ketvirtus metus dalyvaujančio plenero Daliaus Udrakio suolelis „Žuvis“.

Joniškio žemės ūkio mokyklos parke nutūpė panevėžiškio, save vadinančio laisvuju menininku, Alfrido Pajuodžio „Drugelis“. Ši skulptūra sukėlė bene daugiausia aplinkinių šurmulio ir pasvarstymų. Vieniems pasirodė, kad drožinys labiau primena bičių korį, kiti įnirtingai ieškojo drugelio silueto. Skulptorius patvirtino, kad meną kiekvienas suvokia ir priima savaip. A. Pajuodžio teigimu, nė vienas namie taip stropiai nedirba kaip pleneruose. „Ir sąlygos čia puikios. Aprūpinta maitinimu, nakvyne, technika. Čia dirba nuostabus kolektyvas. Galiu atsiduoti darbui – tik medis ir aš... – džiaugėsi skulptorius. – Svarbu, kad skulptūra neapaugtų piktžolėmis. Darbas turi gyventi tarp žmonių. Čia geras

šeimininkas, todėl mano darbas veiks.“

Vienas iš medžio skulptūrų plenero senbuvų, skulptorių vadovas pasvalietis Kęstutis Krasauskas jam skirtą storakamienį ąžuolą pavertė visų amatininkų globėjo šv. Juozapo siluetu. Drožinys papuošė Gasčiūnų kaimą. Pačiam kūrėjui jo skulptūros tarsi iš namų išleisti vaikai. „Jos ir tavo, ir jau nebe“, – savo kūrinius apibūdino menininkas.

Kirnaičių bendruomenės susirinkimų aikštė šiemet taip pat neliko tuščia. Besiplaikstančių vėliavų apsuptyje įsikūrė dar vieno nuolatinio plenerų dalyvio garliaviškio Adolfo Teresiaus „Motina žemė“. „Dažniausiai skulptūros statomos parkuose, bet tada jomis mažiau džiaugiamasi. Ji gali stovėti ir viena, kad tik keltų aplinkiniams džiaugsmą...“ – savo mintimis apie skulptūros vietą dalijosi menininkas.

Bene daugiausia susižavėjimo ir nuostabos aikščiųjimų sukėlė Daliaus Dirsės iš Panevėžio šv. Huberto elnio ragų karūna. Ši įstabaus grožio ir formų skulptūra susilies su Žemių urėdijos aplinkinių kraštovaizdžiu ir primins, koks didingas šis miškų karalius. Anot skulptoriaus, pats medis padiktuoja, koks bus kūrinys. „Niekada negali planuoti, ką kurs. Dirbant medis gali iškirsti pokštų. Būna, kad pasitaiko puvelis ar koks nelygumas, tada renkiesi kitą kelią...“ – pasakojo D. Dirsė.

Džiugu, kad medžio skulptūrų plenero sėkmę pranašavo ir puikus oras. Pjūklų ūžesį pakeitus akordeono garsams, meistrų darbo vietoje iš naujo atgimstančiu medžiu pasigrožėti, skulptorius pasveikinti atvyko rajono meras Gediminas Čepulis, Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus direktorė Rasa Ališauskienė, kiti svečiai. Plenero organizatorius, Joniškio žemės ūkio direktorius Liudas Jonaitis tarė nuširdžius padėkos žodžius, o rūpindamasis meistrų rankomis jiems įteikė pirštines ir apsauginio kremo. Meras taip pat neatsvyko tuščiomis, plenero dalyvius jis papuošė kepuraitėmis. Plenero svečias iš Konino miesto rajono vadovui įteikė saulėgražomis nusagstytą dekoratyvinę lentą. O svečius iš mokyklos išlydėjęs vėl pasigirdo pjūklų gausmas.

Dovilė JONAITYTĖ

„Europa: iš skirtingų praeičių į bendrą ateitį“

ES Comenius daugiašalės mokyklų partnerystės projektas

Ar esame pajėgūs suprasti ne tik akademinėse studijose ir vado-vėliuose aprašytus Europos ir kitų šalių istorijos lūžius, pasipriešinimą okupacijai bei užklupusiam būties ir buities absurdiškumui? Kiekviena pasaulio tauta turi savo istoriją ir ją brangina.

ES Comenius daugiašalės mokyklų partnerystės projektas „Europa: iš skirtingų praeičių į bendrą ateitį“ atliko ypatingą misiją. Projekto dalyviai susipažino su įvairių šalių istorija. Projekte dalyvavo Vokietijos Frankfurto Friedrich-Dessauer gimnazijos (koordinatoriai), Italijos Milano Erasmo da Rotterdam licėjaus, Prancūzijos Aix-les-Bains Marlioz licėjaus, Bulgarijos Pazardžiko Bertolt Breht gimnazijos, Turkijos ODTU G.V.O. Nigde Ilkogretim mokyklos, Lenkijos Pžeczlavo pagrindinės mokyklos, Olandijos Haren Zernike koledžo ir Lietuvos Vilniaus Karoliniškių gimnazijos mokinių bei mokytojų komandos. Surinkta ir medžiaga, ir prisiminimai liudija okupuoto krašto žmogaus išgyvenamą būties dramą pasaulinių karų, pokario, prievartos epochų metu.

XX a. Lietuvos istorija nepalieka abejingų, prisideda prie atvi-ro ir nuoširdaus bendradarbiavimo tarp tautų. Atsiminimų, liudijimų rinkėjai gimnazistai sugebėjo praėjusiame laike įžvelgti neabejotinos vertės dalykų. Tie, kurie tiesiogiai istoriją tyrinėja ir renka jos faktus, kur kas daugiau ją tausoja ir vertina. Be abejo, vykdydami projektą mokiniai ir mokytojai tobulino anglų kalbos žinias, susipažino su šių šalių kultūra, sužinojo, kiek paramos suteikė Europos Sąjunga atkuriant istorinius paminklus, kovų, kančių vietas. Visų mokyklų delegacijos dalyvavo Prancūzijoje, Turkijoje, Italijoje ir Lietuvoje.

Ona MAČERNIENĖ
Vilniaus Karoliniškių g-jos direktorė

Muzika niekada nesibaigs...

*Kiekvienam skirtas savas kelias, todėl visi dominės sava muzika, sau priimtinu menu, kiekvieno širdyje skamba unikali melodija... Bet muzikos ir meno mokyklos yra ne tam, kad tas melodijas transformuotų, o tam, kad bręstančiai asmenybei padėtų susiorientuoti, ieškančiai – paklotų tvirtesnius pamatus, talentingą – vestų tobulėjimo link... Apie tai, kaip šiandien gyvena Muzikos ir meno mokyklų vadovų asociacija, kalbamės su jos prezidente **Daina RAKŠNIENE**.*

Kada ir kokiomis aplinkybėmis įsteigta Muzikos ir meno mokyklų vadovų asociacija?

Muzikos ir meno mokyklų vadovų asociacija įsteigta 2002 m., siekiant sujungti šalies muzikos ir meno mokyklas bendriems tikslams ir norint padėti įgyvendinti Lietuvos Respublikos švietimo nuostatas.

Asociacija savo veikla siekia apibrėžti muzikinio ugdymo vietą bendroje švietimo sistemoje, saugoti muzikinės kultūros tradicijas, inicijuoja muzikos ir meno mokyklų veiklą reglamentuojančių dokumentų rengimą.

Kaip šiandien gyvuoja muzikos ir meno mokyklos?

Lietuvoje yra 106 meno krypties mokyklos. 45 muzikos ir 44 meno mokyklos. Jose dirba kvalifikuoti pedagogai, yra sukurta nebloga materialinė bazė. Visos mokyklos – tai biudžetinės įstaigos, pavaldžios miestų ir rajonų savivaldybėms. Tarp mokyklų vyksta glaudus bendradarbiavimas rengiant respublikinius konkursus, festivalius. Mūsų moksleiviai dalyvauja Europos tarptautiniuose konkursuose, festivaliuose ir tampa laureatais. Vienas iš asociacijos tikslų yra įstoti į tarptautinę Europos Sąjungos valstybių muzikos mokyklos sąjungą (EMU). Ši nevyriausybinių organizacijų turi nepaprastai didelę įtaką rengiant ES švietimo teisės aktus, kuriais remiasi ES muzikos mokyklos ir jais vadovaujasi muzikos mokyklų steigėjai, vadovai. 2013 m. gegužės 9–12 d. Lenkijoje vyko EMU generalinė asamblėja ir konferencija tema „Talentai ir kūrybiškumas“. Lietuva dalyvavo svečio teisėmis. Esame pakviesti stoti į šią organizaciją. Manau, kad mums būtų naudinga tapti Europos muzikinio švietimo dalimi.

Kokią vietą šiandieninėje švietimo sistemoje užima muzikos ir meno mokyklos?

Dabartinis muzikos ir meno mokyklų tinklas Lietuvoje yra unikalus ir patikrintas dešimtmečių. Dabartinėje sistemoje reikia pabrėžti ne tik vaikų užimtumą, bet ir tai, kad mokiniai įgyja dalykinių

bei bendrųjų kompetencijų, o ypač gabūs vaikai gali siekti profesinių aukštumų. Šiandien galiojanti sistema – muzikos mokyklos, menų gimnazijos, konservatorijos bei Lietuvos muzikos ir teatro akademija – laiko ir praktinių rezultatų patikrinta sistema.

Deja, nėra nė vieno dokumento, kuriame būtų išsamiai analizuojama ir deramai vertinama muzikos ir meno mokyklų veikla, jos funkcijos, pasiekimai bei kokybė, reikšmė valstybei. Dažnai pamirštama, kad muzikos ir meno mokyklos – tai unikalus paveldas, ant kurio laikosi visa mūsų muzikinė kultūra, kad būtent jos ir yra svarbiausia Lietuvos muzikinio ugdymo bei ugdymosi sistemos dalis, kurioje savo kelią pradeda didieji Lietuvos menininkai. Pamirštama, kad esamo muzikos ir meno mokyklų tinklo mums pavydi kaimyninės Europos šalys, kad tai kiekvieno Lietuvos rajono ar miesto kultūros židiny, dainų švenčių bei kitų kultūrinių renginių gyvavimo pamatas... Be to, muzikos ir meno mokyklos, užimdamos jaunimą prasminga veikla, vykdo nusikalstamumo prevenciją.

Kokios įtakos meno ir muzikos mokykloms turės neformaliojo švietimo krepšelio įvedimas?

Šiandien, manyčiau, formalųjį švietimą papildančiam ugdymui radikalūs pokyčiai yra mažiausiai reikalingi. Mums labai svarbu, kad krepšelis užtikrintų muzikinių ir meninių programų ugdymo planų įgyvendinimą.

Kokias problemas asociacijai iki šiol teko spręsti? Kaip Jums sekėsi?

Svarbiausia asociacijos problema, kurią iki šiol teko spręsti – tai pastangos išsaugoti esamą muzikos ir menų mokyklų tinklą. Juk muzikinis ugdymas be pradžių pradžios, be pagrindinės grandies sužlugdytų iki šiol Lietuvoje gyvavusią muzikinio ugdymo sistemą.

2011 m. kovą Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymą,

kuris įsigaliojo liepos 1 d. Rengiant įstatymą, vyko konsultacijos LR Seime, Švietimo ir mokslo ministerijoje (ŠMM), diskusijos – visuomenėje. Esu tikra, kad sąvoka „formalųjį švietimą papildantis ugdymas“ naujojo LR švietimo įstatymo pakeitimo septyniuose straipsniuose atsirado didelėmis aktyvių asociacijos narių pastangomis.

Taigi įstatymo švietimo sistemos sandaroje formalųjį švietimą papildantis ugdymas (FŠPU) apibrėžtas kaip priklausantis kitam neformaliajam vaikų švietimui. Tad FŠPU paskirtis – pagal ilgalaikes programas sistemiškai plėsti tam tikros srities žinias, stiprinti gebėjimus ir įgūdžius, suteikti papildomų dalykinių kompetencijų. FŠPU vykdo muzikos, dailės ir kitos menų bei sporto mokyklos.

Be Švietimo įstatymo, Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos ir Bendrųjų programų kriterijų, FŠPU vykdančios mokyklos reglamentuojančių savo veiklą dokumentų daugiau neturi. Vis dar vadovaujamasi Muzikos mokyklų programais reikalavimais, 2002 m. patvirtintais švietimo ir mokslo ministro.

Ką pakeistumėte šiandieninėje švietimo kaitoje, jei tai būtų Jūsų valioje?

Švietimo kaita yra nuolatinė tema ir problema. Mokyklai labai svarbu išgyventi, prisitaikyti prie viską apimančios kaitos.

Vykdamas 15-osios Vyriausybės programą, kurios vienas iš prioritetų švietimo srityje buvo įvesti neformaliojo ugdymo krepšelį, asociacijos nariai dalyvavo visoje ŠMM organizuojamose veiklose.

Tai ir veikla ŠMM darbo grupėje „Neformaliojo švietimo sistemos ir finansavimo modeliui parengti“, ir 2011–2013 m. įgyvendinamas, Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansuojamas bandomasis projektas „Pasirenkamojo vaikų švietimo modelio sukūrimas ir išbandymas

savivaldybėse“. Šio projekto tikslas – tobulinti Lietuvos pasirenkamojo (neformaliojo) vaikų švietimo sistemą, siekiant gerinti jo prieinamumą ir įvairovę.

Projektas jau eina į pabaigą. Baigiami kurti pasirenkamojo vaikų švietimo finansavimo, programų kiekybės vertinimo, stebėsenos, programų akreditavimo modeliai, FŠPU parengta programų samprata, taip pat Eksperimentinė mokinio krepšelio pasirenkamajam vaikų ugdymui apskaičiavimo ir naudojimo metodika, FŠPU programoms kurti rengiamos rekomendacijos bei kiti dokumentai.

Dabartinės, 16-osios, Vyriausybės programos nuostatų 179 p. yra rašoma: „Siekime nustatyti optimalių krūvi. Ypač daug dėmesio skirsime mokinių užimtumui po pamokų, neformaliajam švietimui. Remsime neformaliojo švietimo įstaigas – išsaugosime meno, sporto, muzikos mokyklų tinklą, pasirūpinsime jo plėtra, skatinsime steigti tokių mokyklų filialus atokesnėse vietovėse. Vykdydysime gabių vaikų rėmimo ir skatinimo programą. Tobulinsime neformaliojo švietimo finansavimo sistemą, didindami prieinamumą ir lygias galimybes.“

Šiandien galime vertinti tik esamą padėtį, o kaip bus įgyvendinama Vyriausybės programa, ar turės tęstinumą jau baigiamas europinis projektas, ar bus diegiamas neformaliojo ugdymo krepšelis – parodys ateitis...

Anot dr. Meilės Lukšienės, švietimo pamatas yra tautos kultūra ir humanitarika, o meninis ugdymas yra humanitarikos centras. Ar šiandien taip yra?

Visiškai pritariu LR Seimo nario Valentino Stundžio LR Seimo konferencijoje pacituotiems dr. Meilės Lukšienės žodžiams, kad švietimo pamatas yra tautos kultūra ir humanitarika, o meninis ugdymas yra humanitarikos centras. Mokykla privalo būti humanistinė mūsų švietimo sistemos dalimi...

Kokiomis mintimis vadovaujasi Muzikos ir meno mokyklų vadovų asociacija?

Į šį klausimą atsakysiu Vilniaus Algirdo muzikos mokyklos mokinės Dovilės Šileikytės žodžiais: „Aš neįsivaizduoju savo gyvenimo be muzikos, nes gyvenimas – tai muzika. Kartais iki ašarų graudus, o kartais lengvas ir nerūpestingas – kaip vaikystė. Gyvenimas nuo muzikos skiriasi tik tuo, kad turi pabaigą. Kad ir kaip būtų skaudu, bet motinos dainuotą lopšinę kada nors pakeis gedulinga giesmė, kurios mes, deja, neišgirsime. O muzika? Ji niekada nesibaigs, tik muzikuosime jau ne mes, bet mūsų vaikai ir anūkai. Kol bus gyvas žmogus, tol bus gyva ir muzika.“

Dėkoju už pokalbį.

Aušra ŽIDŽIŪNIENĖ

Sporto daug šakų pažįstam, į sveikuolių šventę vykstam...

Vienas iš svarbiausių Vilniaus lopšelio-darželio „Pasakaitė“ ugdymo prioritetų – sveikos gyvensenos įgūdžių lavinimas ir stiprinimas. Kartu su šeima ugdome stiprų, sveiką ir laimingą vaiką, o sėkmingiausiai galime tai pasiekti, kai pasineriame į sporto ir žaidimų pasaulį!

„Pats didžiausias džiaugsmas ir laimė yra matyti laimingus ir sveikus vaikus“, – kalbėjo mūsų lopšelio-darželio direktorė, projekto autorė ir koordinatorė Janina Danienė pradėdama projektą „**Sporto daug šakų pažįstam, į sveikuolių šventę vykstam**“...

Visas tekstas ir nuotraukos www.sac.smm.lt („Švietimo naujienos“ – Redakcijos paštas).

Samuelis Finlis Bryzas Morzė. Neringa Dargvilaite, Telšių „Džiugo“ g-ja

Tavo žvilgsnis

Jau vienuoliktus metus 4–11 klasių mokiniai dalyvauja vertimų ir kūrinių iliustracijų konkurse „Tavo žvilgsnis“, kurį rengia vaikų ir jaunimo organizacija **Vaikų kūrybinės iniciatyvos fondas** (VKIF). Vertimai nuo senų laikų turi rimtųjų menų vardą, nes, pasak VKIF pirmininkės **Zitos Martinėlienės**, „čia reikalingas tikslumas, sąžinė, kalbos nuojauta bei geras kalbos išmanymas“. Šiame projekte dalyvauja ir jaunieji dailininkai – vyksta verčiamų tekstų iliustravimo įvairiomis technikomis konkursas. Dalis mokinių darbų gražiai sugula į albumą „Tavo žvilgsnis“ (šiomet išleista ketvirtoji tokio pobūdžio knyga), kiti piešiniai keliauja į įvairias parodas Lietuvoje ir už jos ribų.

Vaikų kūrybinės iniciatyvos fondo inf.

Pirmyn į Kaliforniją. Greta Deksnytė, Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių m-kl.

Motėrų teisės. Viktorija Tomelytė, Lazdijų r. Veisiejų g-ja

Išnuomojamas butas. Dovilė Petravičiūtė, Šilalės r. Kaltanėnų Aleksandro Stulginskio g-ja

Padaras. Robertas Lomsargis, Šilutės r. Švėkšnos „Saulės“ g-ja

Lokiai. Gabija Baranauskaitė, Lazdijų Motiejaus Gustaičio g-ja

Po grybu. Milda Kuzaitė, Šilutės r. Švėkšnos „Saulės“ g-ja

Dangaus ryškumo kirvis. Rusnė Navickaitė, Šiaulių r. Bubių pagr. m-kl.

Etnokultūros projekto „Atverk tautos lobynų gelmes“ respublikinės varžytuvės

Gegužės 29 d. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centre (LMNŠC) vyko etnokultūros projekto „Atverk tautos lobynų gelmes“, skirto Tarmių metams, respublikinės varžytuvės. Renginyje dalyvavo 90 mokinių iš devynių šalies mokyklų, laimėjusių regioninius turus.

Apie tai papasakojo LMNŠC Turizmo ir etnokultūrinio ugdymo skyriaus metodininkas **Arvydas ŠČIUKAITIS**.

Iš redakcijos pašto

infoleid@sac.smm.lt

Daugiau laiškų ir informacijos Jūs galite perskaityti interneto svetainėje

www.sac.smm.lt

(„Švietimo naujienos“ – Redakcijos paštas)

Reali pagalba neįgaliesiems

Šiais metais Šilutės žemės ūkio mokykla koordinavo ir vykdė Švietimo mainų paramos fondo ir Europos Komisijos finansuojamą tarptautinį *Leonardo da Vinci* mobilumo projektą „Neįgalųjų profesinis konsultavimas ir įdarbinimas. Europos patirtis Lietuvai“. Jo tikslas – tobulinti kompetencijas ir perimti Italijos, Ispanijos bei Turkijos patirtį neįgalų asmenų profesinio konsultavimo ir įdarbinimo srityje. Taip siekiama, kad neįgalieji Lietuvoje sėkmingiau prisitaikytų prie visuomenės, lengviau įsidarbintų ir save realizuotų.

Ne paslaptis, kad vis dar jaučiamas negatyvus visuomenės požiūris į neįgalų: kaimyną, darbo ar mokslo bičiulį. Darbdaviai vis dar vengia priimti į darbą asmenį, turintį vienokią ar kitokią negalią. Net vietos valdžios institucijose neretai jaučiamas nepasitenkinimas, kai bendruomenę papildo neįgalūs. Bet nė vienas nesame nuo to apsaugotas...

Apie tai pranešė Šilutės žemės ūkio mokyklos projektų vadovė **Vilma GRIGONIENĖ**.

„Patirtukas“ ir „Bandyklė“ – už pasirinkimo laisvę!

Prieš naujųjų mokslo metų pradžią, rugpjūčio 12–29 d., Lietuvos vaikų ir jaunimo centre (LVJC) surengta smagi kūrybinė laboratorija „Patirtukas“ (5–8 m.) ir „Bandyklė“ (9–14 m.) – aštuonių skirtingų meninių ir sportinių veiklų programa, leidžianti vaikams smagiai praleisti laiką, išbandyti save ir atrasti patraukliausius saviraiškos būdus.

Kartu su įvairių sričių menininkais, sportininkais, neformaliojo ugdymo specialistais atostogaujantys moksleiviai tapė, lipdė, kūrė komiksus, vaidino, improvizavo, šoko, repavo, išbandė nindžių kovas, išmėgino save kitose jėgų, ištvermės bei sumanumo reikalingose veiklose.

Pasak LVJC Meninio ugdymo skyriaus vadovės Sandros Čėsniienės, galimybė pasirinkti patiems ir išbandyti kuo daugiau naujų, skirtingų veiklų labai svarbi jau ankstyvame amžiuje.

Visas tekstas interneto svetainėje **www.lvjc.lt**.

„Auksinė bitutė“ atskrido į Švenčionių Juliaus Sinaus meno mokyklą

Gegužės 29–birželio 2 d. Švenčionių Juliaus Sinaus meno mokyklos vaikų dainų ir šokių ansamblis „Aukštaitukas“ (vad. Jolanta Razmienė) Baltarusijos Respublikos Mogiliovo srities Klimovičių mieste dalyvavo XIII tarptautiniame vaikų menų festivalyje „Zolotaja pčiolka“ („Auksinė bitutė“). Festivalyje mūsų kolektyvas buvo apdovanotas pirmo laipsnio diplomu liaudies sceninio šokio kolektyvų (13–16 m.) amžiaus grupėje.

Apie tai pranešė Švenčionių Juliaus Sinaus meno m-klos vyr. mokytoja **Irena KERULIENĖ**.

Ko kiti
neturi...

Gedimino kalne trispalvę iškelsim...

Čia Telšių rajono Ryškėnų pradinė mokykla, pagrindiniu savo tikslu įvardijanti mokymą mokyti, garantuoti ugdymo darną, gerinti ugdymo kokybės paslaugas, kelti kvalifikaciją.

Mokyklos aplinka išskirtinė. Niekaip ir nė su niekuo nesusapnintum...

Redakcija

Dalios Šiaulytienės nuotraukos

ŠVIETIMO NAUJIENOS

INFORMACINIS LEIDINYS

Dviem sakiniais

Stovykla „Vasaros džiaugsmiai“

Jau treči metai Plungės vyskupo Motiejaus Valančiaus pradinėje mokykloje ir „Saulės“ skyriuje vyksta vasaros vaikų dienos stovykla. Šiemet stovyklos veikloje dalyvavo penkiasdešimt vaikų iš socialiai remtinių šeimų. Dvi savaites jie įdomiai ir turiningai leido laiką.

Visas tekstas „Švietimo panoramos“ 27 psl.

Edukacinės aplinkos atnaujinimas

Mums, šios informacijos autorėms, Kėdainių specialiosios mokyklos lavinamųjų klasių mokytojoms, kilo minčių paiešti ir pritaikyti pirmo aukšto aplinką. Buvo parengtas projektas „Edukacinės aplinkos atnaujinimas lavinamųjų klasių mokiniams“. Pernai, gavus finansinę paramą iš Švedijos Boros komunos Ganghasterio miesto krikščionių evangelikų bendruomenės, projektas buvo pradėtas įgyvendinti. Pritrūkus lėšų, finansinę paramą suteikė UAB „Daumantai LT“ generalinis direktorius Saulius Grinkevičius ir UAB „Kėdainių duona“ direktorius Vidmantas Petkevičius.

Dailės ir technologijų mokytoja Loreta Žukauskaitė sukūrė ir suprojektavo pirmojo aukšto koridoriaus interjerą, o technologijų mokytojai Algė Kisilienė ir Gytis Sarapas padėjo įgyvendinti projekto idėjas. Sukurta jauki, žaisminga, spalvinga ir poilsiui skirta aplinka: suremontuotas koridorius; pagamintos dekoracijos sienoms, originalus stendas mokinių darbams; nupirkta kiliminė danga, sėdmaišiai; pakabintos žaliuzės. Atnaujinta aplinka skatina teigiamas mokinių emocijas ir užimtumą pertraukų metu.

Ingrida JUREVIČIENĖ, Janina DAUTARTIENĖ
Lavinamųjų klasių mokytojos

Startavo auklių mokymai „Kaip tapti Mere Popins?“

Šią vasarą Mokyklų tobulinimo centras (MTC) surengė pirmąjį auklių mokymosi programos „Kaip tapti Mere Popins?“ modulį „Vaiko galių ugdymas“. Mokytis iš įvairių Lietuvos miestų atvyko ne tik planuojančios dirbti auklėmis, bet ir jomis dirbančios moterys.

www.sac.smm.lt

www.facebook.com/pages/Švietimo-naujienos/360526820653464

Vyr. redaktorė Zina RIMGAILIENĖ (tel. 264 9455, el. p. – zina.rimgailiene@sac.smm.lt);
kalbos redaktorė Ramutė PINKEVIČIENĖ (tel. 264 9468);
korespondentė Aušra ŽIDŽIŪNIENĖ, vyresn. specialistas Justinas ŠORYS (tel. 264 9467);
makuotoja Eglė LESNIAUSKIENĖ (tel. 264 9469).

Visas tekstas **www.mtc.lt/index.php?id=1708**

Redakcijos adresas:

ŠMM Švietimo aprūpinimo centras,
Geležinio Vilko g.12, 01112 Vilnius.
Įm. k. 190995938, a. s. LT057044060001441913
AB SEB bankas, b. k. 70440.
Telefaksas (8 5) 264 9468, el. p. – infoleid@sac.smm.lt.
Spausdino UAB „Petro ofsetas“. Tiražas – 3100 egz.

Patarėjai: Rita Dukynaitė, ŠMM Strateginių programų biuro vedėjo pavaduotoja, **Nomeda Barauskienė**, ŠMM Komunikacijos skyriaus vedėja, **Jūratė Vilkončienė**, Vilniaus miesto savivaldybės Švietimo organizavimo poskyrio vyriausioji specialistė, **Linas Vasarevičius**, Vilniaus Jeruzalės vidurinės mokyklos direktorius, **Jūratė Šačkutė**, Vilniaus Žirmūnų gimnazijos istorijos mokytoja.